

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Brassó, Nagy- s Czerna-utca sarkán
Papp F. utorraktára fölött, I. em.
ol a szerkesztő hététköznapokon délelőtt
9—11 óra között
és Bolonya mesterutca 325. sz. a.,
hol minden délután találhatók.
A lap szellemi részét illető min-
den közlemény, valamint
az előfizetési pénzek és hirdetések
bérmentesen de küldendőek.
Kéziratok vissza nem adtnak.

BRASSÓ

helyben házhoz hozva v. vidékre
postán küldve:
Egész évre 7 frt, félévre 3 frt 50 kr
negyedévre 1 frt 80 kr.
Külföldre egész évre 20 frank.

HIRDETÉSEK DÍJA:
4 hasábos gármond-sor helye 5 fr (1—10-as
helye 50 kr.) Nagyobb és többszöri hird-
téseknek kedvezmény.
Minden egye hirdetés helyegdíja 30 k
Nyílt-térre 10 kr.
Hirdetések és nyílt-tér előre fizetend

Politikai, társadalmi, közgazdasági, közművelődési és szépirodalmi lap.

Az E. M. K. E. brassó- s nagy-küküllőmegyei választmányának hivatalos közlönye.

Brassó és erzsébetvárosi kir. törvényszék s ezekhez tartozó brassói, fogarasi, hosszufalusi s zernesti, liszö-szentmártoni, erzsébetvárosi hosszúaszói, kőhalmi, medgyesi, nagy-sinkli, segesvári s sz-
ágothai kir. járásbírók hivatalos hirdetője

MEGJELENIK HETENKÉNT HÁROMSZOR: KEDDEN, CSÜTÖRTÖKÖN s SZOMBATON.

Hirdetések felvételnek: Brassóban a kiadóhivatalban; Budapest: Lang Lipót, Haasenstein s Vogler János, Jaulus, Dukes Mezei, Goldberger A., Eckstein Berndt; Bécsben: Dau
s társa, Haasenstein és Vogler Otto Maasz; Schalek Henrik, Oppel Alajos, Dukes M.; Berlinben: Rudolf Mosse; Frankfurtban: Daube G. L. s társa hirdetésirodájában.

148-ik szám.

Brassó, Szombat, december 29-én.

IV. évfolyam 1888.

Előfizetési felhívás

„BRASSÓ”

politikai, társadalmi, közgazdasági, közművelődési és
szépirodalmi lap

V-ik évfolyamára.

Lapunk 1889. január hó elsejével ötödik évfo-
lyamába lépven, ezennel új előfizetést hirdetünk. —
Tisztelt előfizetőinket kérjük tisztelettel: szíveskedje-
nek előfizetéseiket megújítani, minthogy lapot csak úgy
küldhetünk, ha az előfizetési díjak rendesen bekül-
detnek.

A hazafias ügy iránti tekintetből kérjük lapunk
szíves terjesztését.

Előfizetési árak:

Egész évre (január—december) 7 frt — kr.

Félévre (január—június) . . . 3 „ 50 „

Negyedévre (január—március) 1 „ 80 „

Külföldre egész évre . . . 20 frank.

Az előfizetések legcélszerűbben postautalvány-
nyal küldendőek a „Brassó” kiadóhivatalába.

Kívánatra bárkinek mutatvány-számmal készsége-
sen szolgálunk. Gyűjtőknek 6 egyszerre beküldött elő-
fizető után tiszteletpéldánnyal szolgálunk.

Mint eddig, — úgy ezentúl sem fogunk kimélni;
semmi anyagi áldozatot, csak kérjük a t. közönség b.
tömeges előfizetését, mit remél

a „BRASSÓ” szerkesztősége és kiadóhivatala.

Budapest, 1888. decz. 26.

n —. Idehaza Magyarországon már elfeled-
tük a régi közmondást: „extra Hungariam non
est vita”; nagy a közterhek miatti panasz s
mind nagyobb mérveket vesz a kivándorlás.

De megtanulták ezt a külföldiek és egész
külön gyarmatuknak tartják a külföldi gyáro-
sok, kereskedők és pénzmanipulánsok; ezek
valóságos hadsereget indítanak Magyarországra,
kitanult, ravasz ágenseket, kik magukat gyá-
rak, kereskedők, házak, pénztelepek képviselői-
nek nevezik főnökeik engedélyével. Ha föld-
rajzilag nem is ismernek jól, de nagyon kita-
nulták a magyar ember gyöngéjét, mely a kül-
földi árunak túlbecsülésében s a magáénak
kicsínylésében nyilvánul, s egész inváziót ren-
deznek a magyar ipar, kereskedés, földművelés
kisarcolására.

Milliókra rúg már a kár, mit ezek a kár-
tékony férgek hazánk majd minden társadalmi
osztályának okoztak. Üzletembereink legna-
gyobb része könnyen lépre megy, miután az
ügynökök külföldi megbízóikat a külföld leg-
tekintélyesebb s legvagyonosabb kereskedőinek,
bankárjainak s gyárosainak adják ki s az em-
berekkel elhitetik, hogy az egyes, itt Magyar-
országon kötött ügyletekből netalán fölmerülő
differenciákat az első felszólamlásra kiegyenlí-
teni megbízóik becsületbeli kötelességnek tart-
ják. Nem is igen kecsegtetnek 50—100% nye-
reség alól, hogy üzletembereinket ügylet-kötésre
csábítsák. S a legtöbb esetben valóságos csá-
bítás, lépre-kerítés ez, melynek a magyar üz-
letember iszsza meg keserű levét.

Ezer és ezer neme van ennek a rossz hi-
szemű hadjárat fortélyainak. Megesett például,
— hogy csak egyet említünk — hogy a kül-
földi ágensek elhittették, miszerint a kávénak
ára rendkívül lement. Mikor aztán az árakat
jól lenyomták s a magyarországi üzletemberek
a kávéért potom áron eladták, egyszerre fel-
szöktették a kávé árát, mi által a kávé el-
adók milliónyi károkat szenvedtek, mely ösz-
szegeket biztosan beszédni módjukban volt a
a külföldieknek hazai bíróságaink útján is. E
manipulációk következménye a gabona-árak
mélyre szállása is.

De hogyan áll a dolog akkor, midőn e
külföldi kötések által a mi üzletembereinkre
nézve jön nyereség? A külföldi megbízók ek-
kor egyszerűen megtagadják a fizetési kötele-
zettséget. Igen ám, — azt vethetni ez ellen —
ott van a budapesti tőzsdebiróság, majd igaz-
ságot szolgáltat annak az ítélete. Ez a legna-
gyobb csalódás, miről bárki meggyőződhetik,
ha bepillant a budapesti tőzsdebiróság aktáiba,
melyekből nyilván kitűnik, hogy tömérdek
külföldi üzletember el lett ugyan ítéltve diffe-
rencziák megfizetésére, de az ítéletet külföldön
tényleg foganatosítani nem lehetséges, miután
a magyar tőzsdebiróság által hozott ítéletek
jogérvényességét a külföld el nem ismeri s
azokat a külföldi bíróságok végre nem hajt-
ják, — minélfogva a magyarországi üzletkötő
egyének követeléseikben egyszer mindenkorra
meg vannak rövidítve.

A bajon ideje már, hogy röviden és som-

máson segítsünk. Legjobb lenne ezen külföld
ágenseket Magyarország területéről egyenesen
kiutasítani, de mindenesetre szükséges, hogy a
kereskedelmi miniszterium egy sürgős törvény-
javaslatot terjesztszen elő arra nézve, hogy a
budapesti tőzsdebiróság semmiféle külföldre
szóló kötetést bíróságilag ne fogadjon el; a kor-
mány pedig egyidejűleg utasítsa az adófelügye-
lőségeket az ily külföldi ágensek megadóztá-
tása iránt.

Milliókra megy a kár, melyet az általunk
vázlatosan ismertetett baj okoz; komolyan kell
hát hozzálátni annak megelőzéséhez. Néptünk
ügy is szegényedik, a külföldi hiénák pusztí-
tásait tehát meggátolni állami és társadalmi
érdek. Meg vagyunk győződve, hogy a baj
felismerése egyúttal a gyógyulási kezdetét
jelenti, s a kormány a külföldre is kötelező
tőzsdebirósági törvény alkotása által is ráteszi
az írtó fejszét annak gyökerére.

Külföldi szemle.

Brassó, 1888. decz. 24.

Szerbiában a helyzet fordulatot látszik venni.
Milán királynál f. hó 26-án [d. e. megjelent a radiká-
lis pártkör 120 előkelő tagja, kérve a királyt, legyen
meggyőződve a radikális párt összes tagjainak loyali-
tásáról és törhetetlen hűségéről. Milán király egy órán
át tartó beszédben kijelentve, hogy meg van győződve
a radikálisok loyaltásáról s hűségéről, előadta együt-
tal azon okokat, melyeknél fogva megmarad az alkot-
mány-revisio-bizottságban adott szava mellett. Beszédé-
ben a király határozottan kívánja, hogy a skuptsina
változatlanul fogadja el a tervezetet. — A küldöttség
szünni nem akaró zsíviókkal fogadta a beszédet, meg-
igérve a királynak a tervezet változatlan elfogadását.

A bolgár kormányválság is el van intézve s. p.
Nacsevics és Stoilow kilépésével. A sobranje elnöke
lépett be a kabinetbe; helyébe pedig Stojanow, a kor-
mány jelöltje választott a sobranje elnökévé.

Boulanger kijelenté, hogy fel fog lépni Párisban
a kormánypárti jelölt ellen. — A köztársasági párti
lapok egységre hívják föl az összes republikánusokat
Vacquerie jelöltsége mellett, mely egyedül bir valószí-
nűséggel. Vacquerie elvben már elfogadta a jelöltséget.

Vatikáni körökből határozottan jelentik, hogy a
pápa a jövő konzisztorium alkalmával ki fogja nevezni
az új bibornokokat.

A rabszolgakereskedés megszüntetése ügyében

A „BRASSÓ” TÁRCZÁJA.

Blága Barti.

Bogát hidján megbotlott a
Blága Barti nyerges lova.
„Czó fel, czó fel, lomha pára!
Jusson b්රöd a csávába.”

„Jaj, én drágám, hova, hova?”
„A vásárra, Szentmiklósról.”
„Egyetlenem, ne menj éjjel,
Ne tépd félénk szívem széjjel!”

„Hogyne mennék, szép galambom?
Barna lovam ott eladom;
Árán hozok neked fejtőt,
Piros csizmát, tarka kendőt!”

Blága Barti indul, lépdel,
Sűrű ködben, fagyos éjjel . . .
Otthon búsabb éjjel tele
Zsóka Aniska hókebele.

„A hol az én rózsám nevet,
Száz kakuk zeng hő szerelmét;
Szegfű nyílik a nyomába,
S elhervad anyany után.”

Hollófürtem végig bontom,
Belerejtem halvány arcom;
Sűrű könnyem megeresztem
S kisóhajtom árva lelkem!” . . .

Iván napja . . . a tó fagyva . . .
Leányvásár van ma rajta.
A ki szép, azt tánczra kéri,
S a ki gazdag, azt — megkéri.

Zsóka Aniska várja, várja:
Nem jön érte hű mátkája?
— Nyerit a ló, majd nem sirva:
Blága Barti nem tér vissza!

Baráczy Sándor.

Cyprián.

— Eredeti novella. —
Gárdonyi Géza írója.
(Folytatás.)

1)

— Persze, mert nem ismeri a szerelmet?
— Az istenszerelem a mi üdvösségünk!
Ezt elfehértült arczczal, átszellemülő szemekkel,
érezes hangon mondá az ifjú, s az övében csüngő ke-
reszten tündöklött a nap visszacsillamló fénye.

Volt abban a hangban valami szemrehányás, va-
lami visszautasítás; de a nő elpalástolta zavarát, uj-
ból kacagott s így kiálta:

— Ön jó preikátor lehet, de még igen fiatal
Nem ismeri a sziv szerelmét s tele van a lélek sze-
relmével, mely hideg, mig amaz forró.

— Igen, asszonyom! egyik az üdvösség, másik
a kárhozat!

— Hogy mondhatja ezt?

— Tudom!

— Tudja ám a könyvekből, fiatal barátom, de
nem az életből! Oh, egy édes szerelmi csók többet ér
a világ minden bölcsességénél!

Ezt oly hévvel mondá, úgy ragyogtak a szemei,
hogy a fiatal barát forróságot érzett az arczán. El is
fordult a nőtől azonnal s a nélkül, hogy köszönt volna
neki, ismét munkájához látott.

Az ősz barát még ott maradt, beszéltek együtt.

Az ifjú bámulva látta a távolból, hogy társa le-
vett kalappal áll a hölgy előtt és kezét csókol annak.
Aztán elvágtatott a paripa; itt-ott kifehérlettek a lom-
bok közül, aztán eltűntek egészen, csak a lódobogás
zaja hallatszott el-elhalva lassan a távolban.

Az ősz barát visszatért az ifjúhoz s így kiálta:

— Cyprián te! Érdekes újságot mondok.

— Nos?

— Tudod-e, ki az az ördögös dáma, a ki any-
nyit évődött veled? A vár urnője, barátom. Most kapta
a királytól. A férje elesett a csatában. Özvegy asszony
s grófnő, a ház patronája. Gratulálók! Igen tetszettél

XIII. Leo pápa nemzetközi föllépésre akarja bírni a hatalmakat. A pápa nem akar európai konferenciát egybehívni, hanem célja, hogy a rabszolgakereskedés megszüntetésének megnyerje az összes hatalmakat fokozatosan és egyenként. Eddig már Portugalia, Spanyolország, Franciaország, Ausztria-Magyarország és Németország hozzájárulásukat nyilvánítták s csupán az olasz kormány foglal el tartózkodó állást, a minnek oka állítólag az, hogy a pápa lépett fel kezdeményezőleg.

Teheránból f. hó 26-áról következő távirati jelentés érkezett az északi távirati ügynökséghez: Nem rég egy csapat felbőszült persa ember felperzselt egy személyszállító vonatot, mely alkalommal életét vesz-tette több utas is, nagyobbbrészt asszonyok és gyermekek. A persa kormány a belga társaság képviselőjének 100.000 frankot fizetett az elégetett kocsiért. A nép dühe oly nagy volt, hogy általános zendüléstől tartottak. Az esetet, mely a teherán-sah-azini vasut-vonalon történt, az idézte elő, hogy a vonat elgázolt egy persa embert.

Városi ügyek.

Brassó város képviselő-testülete ma, szombaton, d. u. 3 órakor rendkívüli közgyűlést tart a tanácsház nagy termében.

A gyűlés tárgyai következők:

- 1) A város könyvelési- s pénztári szabályzata. 2) A tanács javaslata a vágóhid tárgyában teendő előterjesztés ügyében. 3) A Brassó-Háromszéki vasut engedélyezésének beadványa ezen- s a városi gőzközüti vasut tárgyában. 4) Javaslát 1386 frt 78 kr póthitel engedélyezésére a városi bérletek, accis- s kezelési térítmények tétele számára. 5) Márk S. kérvénye időhaladékért a Graft patakra emelendő oldalfal építésére. 6) Napirendre tűzése egy darab erdőtelek elfoglalásának az a.-tömösi temető nagybővítéséhez. 7) Javaslát a helybeli orvosok felhatalmazására, hogy a város költségére a szegényeknek rendelkezzenek. — 8) Javaslát az új sétátér számára padok beszerzésére. 9) Egy tag választása a városi ipariskolai bizottságba. 10) Fromm Márton ajánlata az ó-brassói hátsó-utcában lévő örlőmalom s előtte fekvő városi telek megvételére.

*

A tárgysorozat 3 pontját, t. i. a közuti gőzvasutat illetőleg szolgáljon felvilágosításul következő:

Az engedélyezés késznek nyilatkozik az eddigi vonalat t. i. a vasúthoz vezető uton keresztül a tömösi út felé tervezett irányt, megváltoztatni s a vasutat a kutuczán vezetni, mely esetben azonban ez keresztül törendő volna, innen a Hontérus-térre vezető mezei uton végig a Noa elé s így Héfaluba vezetni. Kéri első sorban a klastrom-kapu lerontását; a »Pest városa« című korcsma telke egy részének megszerzését az út szélesítése céljából, mely költségnek felét hajlandó ő is viselni, vagy pedig a kut-utca áttörését s engedélyt, a vasutat a Leitinger-féle gyár udvarán keresztül vezetni. Kéri továbbá a vasut vonal részére szükségelt összes nyilvános tereknek s utcáknak használatra való díjmentes átengedését.

Ezen pontok fölött fog ma a képviselő határozni.

neki; nevedet is kérdezte. Még utóbb kineveztet valami jó plébániára.

Mindezt egy lélegzetre hadarta el az öreg. Cyprián pedig fehér volt és szintelen.

— Fázom! — mondá társának, s valóban reszketett; azután meg kipirult hirtelen, s minden szóra mohón figyelmeztet. Végre elővonta olvasóját s hidegen mondá ősz társának:

— Ugyan atyám, ne dicsérje már oly hévvel azt az asszonyi állatot!

Az öreg egyszerre elhallgatott; látszott rajta, hogy restelli a nagy lelkesedést, miért is önmentségül utólag leszólta, hogy a nő milyen kaczer és istentelen, szóra sem érdemes. Aztán ájtatosan sóhajtvá vette elő ő is az olvasóját és szemelgetni kezdé.

* * *

Elmult egy hét.

Cyprián felejté a szép özvegy szemének varázsát, a mi aznap majd kétségbeeszté, mert a lelken érzé ülni a szerelem tarka ördögét, mely az olvasószemeket mindannyiszor összezavarta, valahányszor imádkozni kezdett. Végre is legyőnta lelkéről a bűnös képet s a grófnővel nem törődött többé.

De sorsát nem kerülhette el: a jó Benedekkel megint csak kimentek a zöldbe, a napsugarban nyíló virágok honába; azonban most másféle mentek, sűrű nagy fák közé, a hallgató lombok alá s ott szédtek a

A nemzethez. *)

Kolozsvár sz. kir. város legnevezetesebb történelmi emlékü épülete, az óvárban az az ódonszerű polgári ház, melyben Magyarország dicső királya Mátyás született, majdnem öt század viszontagságai által megviselve, oly roskatag állapotban van, hogy fönnmaradása csak idő, legfeljebb egy-két évtized kérdése.

Az emléktábla, melylyel a város közönsége, dícsőségesen uralkodó apostoli királyunk I. Ferencz József ő felsége adománya s lelkesítő példája által buzdítva, ez ódon házat díszesíteni elhatározta, meg fogja ugyan jelölni a helyet, hol a nagy király bölcsője ringott, de maga a romladozott ház csak alapjából leendő stilszerű ujjaépítés által lehetne a jövőndő nemzedék kegyelele tárgyául fönntartható.

Ez a körülmény hozta létre azt az óhajást, hogy Kolozsvár városa legnagyobb szülöttjének, a magyar nemzeti jellem legigazabb képviselőjének, a legnépszerűbb magyar királynak emléket falai közt a késő századokra is megörökíteni törekedjék s kegyeletét és háláját a szülő városát jótéteményekkel elhalmozott dicső király emlékezte iránt az ő nagyságához méltóan fejezze ki. Így született meg a város közterét díszesítendő Mátyás király szobrának eszméje.

A lelkesedéssel fogadott eszme megtestesítésére Kolozsvár sz. kir. város törvényhatósági bizottságának közgyűlése megtette a legelső lépést, midőn e célra 5000 forintot szavazott meg s kebeléből bizottságot alakított, mely a város értelmiségének kiváló tagjaival együtt a cél kivételére szolgáló módokról és eszközökről tanácskozzék s a végrehajtás terén a kellő intézkedéseket tegye.

A bizottság azt az elvet tartva szem előtt, hogy a tervezett Mátyás-szobornak a nemzeti közérzelem megtestesült kifejezésének és így országos műemléknek kell lenni, abban állapodott meg, hogy az egész magyar hazában gyűjtést indít meg a szobor költségének előteremtésére.

Abban a hitben és reményben, hogy fölhívásunk mindenütt, hol magyar él, visszhangra fog találni, bizodalommal fordulunk hazánk hű fiaihoz és leányaihoz, hogy adományaikkal, a gazdagok forintjaival, a szegények filléreikkel, e nemzeti emlék minél előbb leendő felállítását lehetővé tenni sziveskedjenek.

Az erdélyrészi megfogott, de lélekben meg nem tört magyarság, melynek ősei a nagy király és dicső atyja, a keresztyénség középkori legnagyobb hőse, zászlai alatt mindég híven küzdöltek a magyar állam és az európai polgáriusultság védelméért vívott nehéz harcokban, melynek fiai és leányai a legnehezebb időkben is mindég minden nemzeti közcélra lelkesülten meghozták áldozataikat, joggal vél arra számíthatni hogy az erdélyi részek legmagyarabb s legmiveltebb városában fölláttatandó nemzeti emlék eszméjét, mely hivatva van a dicső mult iránti kegyeletet ápolni s nemzeti miveltségünk fensőségi hatalmát hirdetni, a hazafi érzelem kész lesz s a nemzet közakarata erős lesz megvalósítani.

Szives adományok nagytiszteletű Nagy Lajos unitárius esperes és főgymnasiumi tanár urhoz, mint

*) Mult számunk megjelenése után kapván, csak ma közölhetjük e felhívást, kijelentve, hogy e célra készségesen fogadunk el adományokat, melyeket nyilvánosan nyugtázzunk. — Szerk.

sötét vérvirágu kapotnyakot a haraszt alól. Kicsiben gyógyszer, nagyban halálhozó méreg ez; csak a tavaszi hónapokban lehet szedni az árnyék alatt, száraz levelek között.

Az öreg Benedek egyre beljebb vonta társát, a ki szorgalmasan keresgélve ment utána. Egyszer csak megáll az öreg, hátrasímitja galambősz fürteit, s mint-ha lidércz szabadult volna el a melléről, olyan háláistenkedő kifejezéssel mondá:

— No ide aztán nem jöhet be az a kutya ló! Cyprián kissé elpirult.

Melletük egy elaggott, kidőlt vén fa hevert; ágai mind le voltak már omolva, csak a vastag törzs volt még meg, az is félig földbe sülyedve; tetején lágy moha terült el négy ujnyi vastagon. Arra ült Benedek.

— Pihenjünk egy kissé, Cyprián!

— Nem fáradtam el.

— Boldog fiatalság! Mennyi erő, milyen rugékonyság van tebenned, Cyprián!

— Hala Istennek!

— Hej, én is olyan voltam ám valamikor, régen: ezelőtt félszáz esztendővel. Azóta a fák is megöregedtek, a miket én ültettem. A mit meg az apám ültetett a házunk elé a születésem napján, az talán ki is dől.

Cyprián felemelte fejét.

(Folytatása következik.)

a szobor-bizottság pénztárnokához (Kolozsvár, hosszútéza 5. szám) küldendők.

Kolozsvár sz. kir. város törvényhatósági bizottsága által kiküldött szoborbizottság nevében, 1888. december 1-én:

Hegedüs Sándor, elnök. Sigmond Dezső, m. alelnök. Albach Géza, alelnök. Dr. Szabó Károly, alelnök. Dr. Hegedüs István, titkár. Dr. Szabó Gyula, jegyző.

Nagy Lajos, pénztárnok.

A végrehajtó bizottság tagjai:

Br. Bánffy György, gr. Bánffy György, gr. Beldi Ákos, Benigni Sámuel, Dobál Antal, gr. Esterházy Kálmán, dr. Ferenczi Zoltán, Gámán Zsigmond, dr. Groisz Gusztáv, Gyarmathy Miklós, br. Jósika Sámuel, Kövály László, gr. Kuun Géza, Sándor József, E. M. K. E. titkár dr. Szász Béla, dr. Török István, Weisz Mór.

István-napi estély.

Fényes estélyt ült egyrészt nevenapja, másrészt az »Európa« szálloda ujonnn épült nagy termének felavatása alkalmából városunk polgárságának egy általános tisztelt tagja: Nagy István. Az általa meghívott vendégsereg, — mintegy 200 — magyarságunk színe-java zsufolásig megtöltötte a csinos termet. Az asztalfőn ült Möller Ede apátplebános, mellette jobbról Mayer József kir. tanácsos, Maurer Mihály cs. kir. kamarás, orsz. képviselő, balról Deési János tvsz. elnök s Koós Ferencz kir. tanfelügyelő stb. A második fogásnál felkelt Koós Ferencz, eszmékben gazdag beszédben üdvözölve — a házigazda nevében — a vendégeket. Hivatkozással arra, hogy e terem telken van eltemetve a volt erdélyi fejedelem, Székely Mózes, feje, felveti az eszmét, hogy e szálloda ezentúl »Székely Mózes« szállodának neveztessek. Közvetlen utána felállt Möller Ede apátplebános, szép szavakban ültetve poharát az ünnepeltre, Nagy Istvánra. Maurer Mihály orsz. képviselő, büszkén vallva magát a brassói magyarság tagjának, mint hazafias érdemekben gazdag polgártársát üdvözli Nagy Istvánt. Dr. Weisz Ignác mint az első brassói magyar pénztárnok igazgatóját ülteti Nagy Istvánt, a ki erre feláll s Koós Ferencz Emke. fiókegyleti elnöknek a közönség viharos éljenzése között — átnyújt egy 1200 frtról szóló alapító levelet, mely alapítványt az óvintézetek javára teszi. A könyező öreg urat a közönség szűnni nem akaró lelkesedése követte, melyre Koós az Emke. nevében mondott neki forró köszönetet, míg dr. Weisz felolvasta az alapítólevelet. Dr. Otrobán Nándor poharát emeli Nagy Istvánra, mint a közügyek lelkes tagjára. Ugyanekkor megpendíti azt az eszmét, nem volna-e célszerű, a magyarság közös ügyeinek intézésére egy végrehajtó-bizottságot alkotni s ezt épen most, hogy a magyarság közösgyeinek intézésére egy végrehajtó-bizottságot alkotni s ezt épen most, hogy a magyarság ily szép számban van együtt. Szavai általános helyesléssel fogadtatván, Nagy Gyula erdőfelügyelő indítványa alapján azonnal meg is alakittatik e bizottság következőkből: Barabás Károly, Borosnyai Dániel, Deési János, Fellner Lajos, Folyovics Miklós, Harmath Lajos, Koós Ferencz, Kürthy János, Lázár Gerő, Mayer József, Mike Gyula, Nagy István, Orbán Ferencz, dr. Otrobán Nándor, Papp Ferencz, Radányi József, Rombauer Emil, dr. Róth József, Szent Balint, Sztérenyi József, Székely András, Tompa Sándor, Vargyassy Ferencz, Vasady József, Víz József, dr. Weisz Ignác. — Ez Molnár János poharát emeli Nagy Istvánra, mint jótékony építőre; Koós Ferencz ülteti Möller Ede apátplebánost, a különböző felekezetek közötti béke ápolóját; Kórodi Mihály a házi gazdát; dr. Otrobán Nándor az egyetértésre emeli poharát; Méhely Lajos a házigazdára, sok nagy Istvánt kívánva; Barácz Sándor szintén Nagy Istvánra; Vargyassy Ferencz méltatja Koós Ferencz érdemeit; Sztérenyi József pedig poharat emel a honvédség s csendőrség jelenlévő tisztikárára; dr. Otrobán Nándor a haza-zeretetre, mire Sztérenyi J. méltatja Mayer József, Molnár János, dr. Otrobán Nándor s Pánczél Joachim érdemeit, mint a kik ezelőtt 30 s még több évvel kezdtek már a magyarságért munkálni, előkészítve a talajt, melyen mi ma mozgunk; Pánczél Joachim erre felelve, a jövő magyarságért ültet poharát.

Mondttak még ezután is szép felköszöntők, mire a díszes társaság éjfél utáni 2 óra felé eloszlott — hálával eltelt a házi gazda iránt, a ki ily kedves mulatságot szerzett nekik.

Tanügy.

A rabok vizsgája.

A brassói rabsegélyző egyesület által fentartott rabiskola tegnap d. u. tartotta idei évrő vizsgáját az egyesület alelnöke, Arzt Mihály kir. törvényszéki bíró s Bauer János tvrsz. bíró jelenlétében. A vizsgán Koós Ferencz kir. tanfelügyelő elnököt.

A „Brassó” Karácsonyfája.

Kard és kereszt.

zületése napján a szabadítónak, kibén hazája nemzeti hőst várt, elménk önkéntelenül a hasonlóságra gondol, mely a volt ó-szövetségi nép és a magyar közt van.

Épen úgy kevesen, épen úgy hajlammal az eszmékért való rajongás iránt, épen úgy gyöngeségekkel meg- rakva, épen úgy érezzük az örökké való gondviselés csodásan megvédő kezét.

Nemzeti fejedelmek alatt egész küzdel- münk az ó-könyv hőseinek hasonlóságára épült, miként hogy Mózeshez és a profétákhoz hon- foglalásunknál és nagyjaink tragikumánál mi sem hasonlatosb. Egészen csalódás egyik nagy magyar irodalom-tanárunk amaz állítása, hogy fajunkból a vallásos lüktetés voltaképen hiányzik.

De ha ez így van, ha egész szellemünk és küldetésünk a régi nép föltámadt lelke sze- rint tesz, vagy legalább tett a múltban: kétel- kedés száll meg, vajjon helyes irányban hala- dunk-e most a jövő felé?

Nemzet akarunk maradni, sőt nemzetté a- karunk lenni, sokkal inkább, mint eddig valánk: vajjon megegyezik-e ez azzal a magasabbrendű kijelentéssel, mit a mindenható isten az embe- riségnek a faja által félreismert és megtagadott Megváltóban revelált?

Ime a világ üdvözítője megtagadja hazája szűk korlátjait; elutasítja magától fáját; sőt a család vérségi kötelékeitől is ingathatatlan szil- lárdsággal elszakad. Nincs neki természetes adottság, a múlt és az eredet kötelékei által megállapított határ: nem ismer sem testvért, sem nőt, sem anyát; ősei földjének vértől és könyttől megszentelt halmait ránézve közönyö- sek; a dicső főváros s a várt koronás király előtte semmik.

Az emberiségnek Ő, minden hagyománytól, történelemből és naturalizmustól elszakadva — a szeretet nagy és egyetemes világát hirdeti, melyben a szenvedés és türelem, végkövetkezmé- nyeiben pedig a halál válnak gyönyörűséggé. Keresztét teszi mindnyájunk vállaira, lemondást és önfeláldozást követelvének egy nem létező geo- gráfiai ország érdekében a létező összes ha- talmu törvények foszlánya szaggatása mellett.

Az iskolában úgy tanítják nekünk őt, mint legmagasabb követendő példát, mint a földre szállott istent magát.

De hogy illik ez ideállal össze hazánk tör- ténelmének tanítása? Hogy talál ez azzal a műveltséggel, melyet középiskolánk nyujtanak? A hellén világ bajvívó véres hősei és a római Caesar világtípró hadjárásai miként illeszkedhet- nek a gloria világországa alá?!

Ime nemzetünk kulturájával. Egy mély és áthidalhatatlan ösvény, melyből az Achil és a Lulla, a Josua és az Atilla alakjai lépnek elő, szemben a kereszténység szentjeivel. Kit kö- vessünk? a fajt és országot alkotó egyiptomi zsidó király-fiut-e, Nagy Sándort-e, ki Homér és Aristoteles kulturájának kard élével birodal- mat teremt? vagy oda álljunk a Megváltó szé- gyenfája alá és Imre herczeggel, szent földet járó Endre jó királylyal, vagy a trónjáról zár- dába menő Báthory Zsigmond fejedelemmel le- mondjunk a világ birtokáról? Népünk ajkáról letörülve mint bünt a szerelem fenséges éne- két, hagyjuk-e uj, nyers és nem révedező nép- nek ez ezeréves ősi földet, hogy majd mint mesés, ábrándos édes rege éljünk késő nemzedékek világtörténetében!

Valóban, ki cselekvéseiben az igazságot keresi, a föltett kérdéstől szabadulni nem bír. Könnyű kibékülés vagy leszámolás ezzel, csak fél törekvésnek és nem egész kötelesség-érzet- nek a jele.

Kard vagy kereszt, ez itt a kérdés. Ettől függ az uj ezer esztendő.

Én erősen megvagyok győződve és épen ez adja lelkemnek a rugót, hogy nemzetünknek épen ez kulturális küldetése: kiegyeztetni, ki- békíteni önmaga példájában e kettős világjelvényt.

Ezt tartom a jövő Magyarország föladatá- nak, a miként hogy a letölt ezeresztendő beve- zetője is e kettős irány óriás hős alakja volt: Szent István király. És a kit egyedül tudok hozzá hasonlónak, e kettős irány kibékeltetője vala ő is: Nagy Hunyady János.

Kezében a kereszttel vérzett hazánk a testvériségért, a mióta itt van: de kezében a szabállyal irtá a szeretet ellenségeit is, a mi- óta itt van. Istentől a mérsékelt égalj alá, összeolvadt fajok véréből eredetten, helyezve, — misszióink a legnagyobb probléma megfejtése: az igaz Isten képének megjelenítése az emberiség előtt.

A kép: egyik kezében az áldott kenyeret tartja, másikban a haragos villámokat.

Már abban a körülményben is, hogy annyi fajnak, nyelvnek, felekezetnek, osztálynak, a lakó föld nagy fisikai különbségének, a Kelet

és Nyugat, a Dél és Éjszak között ingadozó szellem-, iránynak részesei vagyunk, a kérdés föltevését látom az élet és világ ura által. A válasz reá nem lehet más, mint — keresztényi lélekkel pogány erő. Az életre hivatott nép plasztikai szépségével leszünk a föld legtökéle- tesebb nemzete, de Krisztus fog állani szívünk- nek ormfokán örökre.

Más szókkal: a naturalismus és idealismus összehasonlítása a miénk; egy, teljes. *egészséges* világnézet a mi eszközünk, küldő okunk és feladatunk.

Nem emelkedik soha nálunk a család gon- dolata a köz gondolata fölé, vagy viszont, s nem fog az ember lemondani a nemzet fogalmáról, a miként hogy nemzeti törekvésünk nem lesz soha embertelenné. Állami törvény és isteni irgalom, fajszeretet és polgártársi érzés, meg- szentelt kegyelemek hű őrzése s szabad uj ég és föld alkotása: egy leendnek mi bennünk.

Az abstract misztikus kedélyélet és a kon- krét materialis raczionálismus szynkrét életté válnak általunk.

A kereszténységi szentháromságból: a hitből, reményből és szeretetből; és a classikus földi trinitásból: az igazból, szépből és jóból, lesz általunk a jövő népek élő emberi háromsága: Egyenlőség, Szabadság, Testvériség.

Sándor József.

Karácsonyi emlék.

Két kis gyerek ez áldott estén,
— A jó szokást híven követvén —
Ablakomhoz járula csendben,
Hogy az ismert szent dalba kezdjen:
„Krisztus urunknak áldott születésén
Angyali verset mondjunk szent ünnepén.”

Sóvár szemök kételkedve kérdi:
Vaj lesz-e, ki dalunk megérti?
Vaj lesz-e, ki az Ur nevében
Könyörölni fog a szegényen?
És tovább foly remegve a szent ének:
„Legyen dicsőség a meny istenének!”

Oh, e szent dalt én is jól tudám.
Álltam én is másnak ablakán,
S most, hogy a sors kissé kedvezett,
Megértem a régi éneket:
Egy pár fillért, mert több nem telik,
Beh szívesen nyujtók át nekik.

Végh Mátyás.

KARÁCSONYI TÁRCZA.

A nagynéni regéje.

Harmath Luizától.

Rég volt? — azt kérdeitek. Nem, sőt nekem úgy tetszik, mintha tegnap történt volna; igen tegnap, hisz úgy emlékszem mindenre, de mindenre. Az idő- nek szárnyai vannak s ha lebbenése közben meg- érint, érezzük csak, hogy elhaladt fölöttünk. Elha- ladt? — — — Nő, jól van, a *gyöngéd érintés* nem súlyosodik úgy le vállainkra, hogy bánaságot okoz- zon. Nem s én csak az igazság kedvéért számítom, hogy harminczöt éve: kerek harminczöt.

Nő, ne csodálkozzatok!... Épen harminczöt éve s én akkor töltöttem be a tizenhatot. Tizenhat évvel gyermek voltam, kinek álmai még tündér alakokkal népesültek be s képzelete a családi tűzhely szűk látkörén nem terjedt túl.

Karácsony volt épen, mint most s mi lázas ki- váncsisággal vártuk az angyal jöttét: bőkezűségétől volt feltételezve boldogságunk. Eljön-e?... Mi lesz szárnyai alatt? — tűnődtek kisebb testvéreim, s a remélhető czukorkák, függék, perezcek, mézes-bábok felett már is féltékenykedési viták folytak. Én tizen- hat évem teljes tudatában egész komolyan viseltem magamat, hisz anyám mondá, hogy most helyesnek, okosnak kell lennem, — csak szívemben éreztem bi- zonyos édes remegést s a kíváncsiságnak alig legyőz- hető izgalmát.

Végre esteledett az idő, anyám a salonba zár- kóztott, az angyallal értekezendő — hová egy hétig nem volt szabad belépünk — s mi minden perczet számítottunk, míg a csengettyű megszólal. A salon- ban halk suttogás, ide-oda tevése zaja, a meglepődés egyes felkiáltása hangzott s mikor már az apró nép irlalma tetőpontra hágott — megszólalt a csengettyű.

Valódi tündéri fényben tárult fel az ajtó s a középben ott állt a dúsan megrakott, fényesen kivilá- gított karácsonyfa.

Nem irom le apróra, hogy nézett ki, hisz többé- kevésbbé hasonlít egymáshoz minden karácsonyfa. Ez, én úgy hiszem, ragyogóbb volt mindannyiánál, mert fényével képes volt bevilágítani egész életemet.

Drága anyánk ott állt mellette s boldogságtól megrakott arczezzel, öröm-könyekekkel szemében osz- totta ki testvéreim között a fa alatt elrendezett já- téktárgyakat. A meglepődés ujjongása tölté be a léget, midőn végre egy szép mívű kosárkával kezé- ben hozzám lépett.

— Ez, egész tartalmával a tiéd s óhajtom, hogy boldog légy általa.

Még most is hallom e feledhetetlen szavakat s haló porában is áldom a kezet, mely életemet így rendezte be.

A kosárka tele volt czukorral. Volt benne lán- goló szív, kettes szív, csókolódzó galambpár, egy- másban pihenő kéz s isten tudná, mi minden szem- és szívvidító és végül a legalján egy kis doboz.

— Nő, szólt anyám, — csak rajta, nyisd fel.

— Szabad-e?
— Neked van szánva, — igen.
S a kis dobozból a karácsonyfa tündéri fényé- nél egy karika-gyűrű csillogott elém.
— Egy gyűrű! — kiáltottam gyermekes örömmel.
— *Jegygyűrű* — igazította ki édes anyám.
— Jegy-gyűrű!
— Igen leányom, az angyal hozta s ha nincs ellenedre, holnap kicserélheted Sárdi Jánossal.
Meglepetve bámultam anyámra.
— Akarod-e? — szólt anyám azon a mélyen csengő, szívhez szóló hangon, melyen úgy megtudta venni szíveinket. — Akarod?
— Ha anyám akarja: igen.
S édes remegéssel borultam a szeretettől do- bogó kebelre.

Persze, ti csodálkoztok ezen: hogy ne!... Más, más világ volt az! Ti mindig egy-két évtizeddel meg- előzitek korotokat. Önállóan gondoskodtok jövőtök- ről, husz éves korotokban már a sötét pessimismus öli meg benneteket a vigadni, örülni vágyó ifju lelket. Nálunk a szerelem szentség volt, melynek othonunk- ban emeltünk oltárt és féltett kinsként rejtegettük idegen befolyástól — ti alkut köttök felette s a hi- deg, számító ész fennhatósága alá helyezitek. Mi férjhez mentünk tizenhat évvel s az élet nem tetszett hosszúnak — ti férjhez mentek — ha mentek — husz-huszonnégy évvel s egypár év múlva már el- viselhetlen teherre válik az élet. Nekünk szüleink választották a férjet s egymás iránti szerelmünk az

Hogyan díszítettük fel nemzeti kokárdával a zsandár-örmestert M.-Ludason 1851. karácsony ünnepén.

A t. olvasó már előre is kételyét fejezi ki e lehetetlen czímen. Olyan időben, midőn a Bezirksvorsteher engedelmé nélkül még házi mulatságot sem lehetett megtartani, midőn minden idegen, ismeretlen emberben egy-egy kémet láttunk, midőn még régi barátainkat is ugyan csak meg kellett válogatni, ha nem akartunk zsandárlánccra kerülni: zsandárt ékesíteni fel nemzeti szalagokkal, nemzeti kokárdával, bizony hihetetlen valami — és mégis megtörtént.

Elbeszélem, hogyan történt.

Volt Maros-Ludason abban az időben két magyar férfitestvér, abból a vendéglátó magyar fajtából, mely napjainkban teljesen ki van veszve. Ott az udvarkapu soha sem volt betéve, vagy talán kapu sem volt. A vendég akár Torda, akár M.-Vásárhely felől érkezett Ludasra, ha tisztességes magyar ember volt: nem hajtatott a vendéglőbe, hanem fel a hegyoldalra fekvő, kapu nélküli, fehérre meszelt házhoz. Felmenni felment, de hogy mikor fog onnan megszabadulni, azt a vendég s maga az a két testvér sem tudta előre. Attól függött, hogy milyen érzelmű volt a vendég. Ha Kossuthot éltette, ha a menekültekért ürtette poharát: akkor otthon volt s várhatta az elindulás óráját . . .

Ha régi pecsovic, avagy épen k. k. Vorsteher volt a vendég: akkor megtörtént a kurta ebéd, erőltetett színelte nyájkodások és utána mondták a távozonak: . . . Akkor lássalak, mikor a hátam közepét!

Az a két áldott emlékezetű magyar: *Nyerges Ferencz és József* volt. Élt még akkor édes anyjuk is: *Deák Mária*. Ma már hárman három temetőben alusznak a boldogok álmát. Ferencz M.-Ludason, kinek sírversét 1864-ben, ott átutaztamban én irtam meg. József a kolozsvári- és édes anyjuk a m. bogáti ref. temetőben. Hát édes atyjuk? Ez meg a magyar régeni ref. temetőben . . .

Ime, hogyan szétszórja a halál haragja azokat, a kik e földön egymást oly igazán szerették! Másutt meg azt teszi, hogy a kik teljes életükben gyűlölték, üldözték egymást, azokat egymás mellé fekteti, mintha így gunyolódnék velük: „Rajta! Folytassátok tovább is esztelenségeket” . . .

Hire szaladt a két Nyerges vendég szeretetének még nálunk is a m.-vásárhelyi ref. kollégiomban, a hova egy évi honvédeskedés és bujdosás után 1850 szeptember hóban ismét összekerültünk, kik a csaták viharában el nem pusztultunk s a besoroztatás első dühét kikerültük. Az egyik deák legatusnak ment M.-Bogátra, a többi elment vele ünnepre Ludasra — M.-Bogátra. Mit csinált volna karácsony ünnepén a kollégiomban?

M.-Ludason alig volt akkor 5—6 magyar család. A gr. Bethlen Borbára, Bárány Radák, gr. Toldalagi, gr. Degenfeld-féle udvarokban levő lelkes magyar gazdatiszték s ezeknek családjai képezték akkor ezt a magyarságot. A Bezirksvorsteherei személyzetéhez tartoztak: Dálnoki Könczei Hanz, Kopisztinszky Schneider, Hänel és a zsandárok egy vörös haju örmester alatt.

Folyt a mulatság karácsony első napján déltől

élet nehéz megpróbáltatásai közepette nőtt erős sziklává — ti fásult szívvel léptek az oltár elé s az elmondott eskü a szerelem gyászindulójaként hangzik ajkaitokról.

Festett, káprázatos világ, de ti tettétek ilyenné: a ti önző, követelő lelketek. Éljetek benne, nem irigylem. Én visszatérek negyven évvel ezelőttre, az én üde, virágos, tiszta világomba, hol minden az igazszívűség jellegét hordozta magán.

Hát persze a boldogság attól függ, hogy miben képzeljük azt feltalálni.

Karácsony napján, ahogy anyám akarta, jegyet váltottunk Antal bátyákkal. Igen jegyet. Természetesen, nem volt az a fehérhaju, elhízott, nagy pipájú öreg ur, mint most, hanem deli, karesu ifju, szép fekete hajjal, kis pörge bajusszal és éveire nézve alig huszonkettő.

Szülőink úgy találták, hogy épen egymáshoz illünk s mi is úgy találtuk.

És igazuk volt nekik is, nekünk is, hisz ez a negyven év csak könnyed szárny-lebbenéssel repült el fölöttünk.

S azóta ez a nap, ez a nagy nap, mindig ünnepély volt házunknál. Minden karácsony napján megtartottuk az eljegyzést, kiesereltük gyűrűnket s viseltük a jövő évig azon hitben, hogy boldogságunkat minden év kezdetén megújítottuk.

Óhajtanám, hogy okultatok volna regémen s ha a kis doboz ott lesz az angyalfiák közt, igyekezzetek a boldogságot tüzhelyetekhez lánczolni.

kezdve éjjelen is jóval tul Nyergeseknél. Előszedtünk minden kigondolható mulatságot ebéd és vacsora után. Ott volt Tokaji János m. bogáti ref. pap is ifju szép nejével, Kiss Erzsébettel, ennek bájos nővére, Kiss Blanka, kit később Honez Pál vett el és ifjan elvesztett. Vidrátszegről S. N. és néhány m. bogáti szép leány, kiknek neveit elfeledtem.

Kedves mulatságunk volt, Tokaji János m. bogáti ref. papot asztalra állítani, kezeibe guitárt nyomtunk és eldaloltattuk vele a szöveget kezdettől végig. Erre a társaság neki bátorodott s egyik hazafias dal után a másikat dalolta el chorusban. Még a Beamterek és a zsandár-örmester is bele vegyültek s így rossz következménytől nem tartottunk.

Egyszer valamelyik kópénak az jutott eszébe, hogy a társaság mindenik tagja külön-külön is daloljon valamit, a mit épen ő akar . . .

Igy aztán nyakig belemártottuk a Beamtereket a szószba. A ki nem dalolt, annak szavalni kellett. Dalaink: A „Szózat”, a „Hymnus”, a „Pórfu”, „Miért szeretlek oly hön? Szülőföldem, hazám!” „Busul a lengyel:” „Fiuk, az Isten áldjon meg” s több efélék voltak, de a magándal-választás reánk volt bízva . . . Az egyik férfi gyújtott erre a népdalra:

Egyik utcán rózsá terem,
A másikon petrezselyem.

A társaság egyik nő tagja:

„Ne nézz reám, ne kaczagj,
Mert a szívem meghasad;
Reám néztél, kacagtál,
Nálam nélkül maradtál.”

Nyerges Feri bácsi, a házi gazda s öreg legény:

Egy szép leányra akadtam,
S a szívemet neki adtam,
A két szeme akkora,
Mint két zsebbeli óra.

Képzeltetni, hogy milyen falrengető nevetés következett erre. Egyik leány ismét erre:

Megbukott a cselszövő,
Nincs többé vizsaly,
Éljen a hon! Éljen László király! . . .

Nagy merészség volt akkor Beamterek és zsandárok között a hazát éltetni, de már benne voltunk, mindenki úgy érezett, úgy beszélt és danolt, a mint szíve s a jó kedv sugta; de hogy mi lesz ennek a következménye, erre ki gondolt volna?

A magándalolás egyszer a zsandár-örmesterre került. Halljuk, halljuk! hangzott minden felől. A vöröshaju zsandár-örmester kiállott a placzra és ragyújtott arra a dalra, a mit a leány imént dalolt: Mepukott a cselszövő stb.

Bámulat fogta el az egész társaságot s mikor legmélyebb csendben szerepét elvégezte, a leányok egy pillanat alatt felgombostúztak az örmester mellére egy rakás nemzeti szalagot és egy csinos kokárdát.

Ezt meg mi kezdtük restelni, tartva, hogy az oroszlanbőr leesik a zsandárról s elkiáltja magát: Foglyaim vagytok!

Dehogyan tette! Magán kívül volt örömeben, hogy a magyar leányok így kitüntették.

Igy tett tul a hazaszeretet a Beamtereken, zsandáron; — mi hódítottuk meg őket

Csak 1852. Pünköstkor hallottam M.-Régenben, a hol legatus voltam, hogy a zsandár-örmestert sokat nyaggatták, de semmi sem sült reá, olyan ártatlan volt, mint a bárány. . . .

Midőn 1852. pünköst után a kollégiumban s onnan néhány nap mulva a székház egyik jól besötétített börtönében kiméltették szemeimet az olvasástól, eszembe jutott az is: Vajjon nem a ludasi mulatságért bőjtöltenek most?

Hanem aztán *Buzogány* nevű rablógyilkos rabtársam szépen betanított, hogy akármit tettem, legyen helyén az eszem és tagadjak mindent s még a tanulótársamat se ismerjem meg.

Nem a ludasi mulatság volt annak oka s így az megmaradt máig is mint egyik legszebb ifjui emlékem

Koós Ferencz.

Aphorismák.

Minden ember életében van egy idő, midőn a bensejét eltöltő gyötrelmes gondok lényének legnemesebb részét is ködbe borítják. Boldog az, kinél ez idő csak pillanatokig tart, de kinél tovább terjed, annak lelkének jó és nemes tulajdonait is képes örökre elsötétíteni.

*

Nem a nagy szerencsétlenségek — a mindennapi élet ezer apró kellemetlenségei teszik néha elviselhetetlenné az életet.

*

Az ember csak akkor tud szeretetreméltó lenni, ha szeretve érzi magát.

*

Az igaztalan vád azok szájából, kiket szeretünk, kétszeresre faj.

*

Nem is annyira a nyomor tesz boldogtalanná — mint a boldogtalanság nyomorultakká.

*

A ki sokat szenvedett, nehezen tudja megtanulni: miként kell boldognak lenni?

*

Minden ember bír egy kincsessel, melynek értékét csak akkor ismeri fel, midőn már elvesztette: a fiatalság.

*

Némely emberek már gyermekkorukban vének, míg mások vénségükig gyermekek maradnak.

*

Nem közönséges lelkeknél az önérték és tevékenység óráit nagyon gyakran váltják fel a csüggedés napjai. Hétköznapi emberek sohasem kételkednek önmagukban.

*

Az élet egy nagy számtani feladat, melyet, ha egyszer elhibáztunk, nem lehet újra előlről kezdeni. Ha rosszul csináljuk a kivonást, nem hozhatjuk helyre azzal, hogy jól csináljuk az összeadást.

*

Cselekedeteink zsarnokilag uralkodnak rajtunk a következményekkel.

*

E világon nincs valóban rossz ember. Hiszen minden ember jó — saját maga iránt.

*

Nem a nagy csapások fájnak jobban, hanem az a halk, hétköznapi szenvedés, mely nappalainkon és éjszakáinkon mint egy láthatatlan, de súlyos vasláncz húzódik keresztül. E lánczczal meg van kötve lelkünk minden magasabb törekvése, s jaj annak, ki nek még a távol jövőben sem nyílik remény, hogy megszabaduljon tőle, s nem tehet egy mozdulatot sem, hogy láncza meg ne zördüljön.

*

Semmit sem bánunk úgy meg a szerelemben, mint ha nagyon okosak voltunk.

*

Nincs ember, ki életében ne lett volna többször is szerelmes, — de igazán szeretni csak nagyon kevesen tudnak. A férfi gondolkozik is, mikor szeret; a nő nem, — csak szeret.

*

A legnagyobb boldogság: feledni tudni, mikor feledni akarunk.

*

E világon csak egy önzetlen szív létezik — az anyai szív.

*

Elfelejtet jó napokban — hozzá fordulsz rossz napokban; ha mindenki elítél — ő mindig fölment mindent ad, semmit nem követel; mindig megsegít, mindig irgalmaz, mindig szeret és mindig megbocsát — az Isten és édes Anyád!

Tutsek Anna.

A hol legjobb.

Ösörge Pista egyszerre csak azon vette észre magát, hogy ő legény, egészen felnőtt legény, még a bajusza sem hiányzott.

Igaz, hogy rég ideje annak, hogy Csörge az iskolából, a falusi legfelsőbb tudományos intézetekből megszabadult; nagy öröme az iskolatanítónak, még nagyobb vígságára saját magának; de arra még egyszer sem gondolt, hogy ő lassan-lassan belépett abba a korba, a melyik előnötája a férfikornak. Odahaza végezte rendes munkáját, elnézett a korezmába is, a tánczban részt vett — de mindezt abban a meggyőződésben tette, hogy annak így kell lennie, önkéntelenül nem gondolt jövőre, nem törődött a más bajával, megbecsülte apját, anyját, szerette kis hűgát, egyáltalában a legkitanultabb regényíró se tehetne volna meg hősenek, avagy jelentékeny szereplőjének ezt a jámbor falusi suhanczot.

És egy napon Pista nagy rémülettel vette észre, hogy ő már felnőtt, hogy eljött az az idő, a mikor a gondtalan csendes napok helyett keserves évek következnek reá.

Azon a napon támadt ez az öntudata, a mikor a falusbíró értésére adatta hogy egy hónap mulva sorozásra fog kerülni.

— Szent igaz, hogy téged bevesznek! mondá nagy bölcseséggel a kisbíró Pistának.

A leendő katona szintugy felébredt egy hosszas álomból. Harmincz nap mulva sor alá kerül, bizonyos, hogy beveszik; ép, erős, hatalmas vállu fiu volt s tagbaszakadt legénynyé nőtte ki magát, nincs menekvés, s három esztendeig lesz katona!

És most szemei elé kerültek azok a képek, a melyeket a korezmában varázsolt az egész siheder-ségnek nagy rémületére Kasza Máté kiszolgált katona. „Órtállás a hidegben, kurtavas, tömlőcz, kikötés,” mindezekről tele szájjal beszélt Kasza Máté, a ki

három esztendőből egyet csakugyan különböző alkalmakkor, vasban és a nélkül, de fogságban töltött.

A hideg verejték gyöngyözött Pistáról e gondolatokra. El kell tehát mennie falujából. Ott fog lakni abban a nagy kaszárnában, melyre reánézni is félelmetes. Abban a nagy emeletes kaszárnában, a melynek második emeletéről tavaly ugrott le egy szomszéd falubeli legény, a ki aztán meg is halt. Ez a szegény is azért pusztította el magát, hogy megmeneküljön a sanyaru kenyértől.

Csörge Pista anyja pedig megtudván a fiát illető szomorú hírt (a melyre pedig tizenkilenc esztendőn át eleget készülhetett) keserves sírásba tört.

— Ezért neveltem fel! Ezért kínlódtam vele annyi esztendőn át!

— Hallgass asszony, mondá Csörge István, a férje. Először is nem bizonyos egészen, hogy beveszik-e, aztán ha be is kerül, nem ölik meg. Ha jól viseli magát, ember lesz belőle.

Aznap este Pistát a kocsmában félrehívta Bódi Ferke, egy hatalmas öles legény, a ki arról volt nevezetes, hogy még a saját árnyékával sem mert volna szembeállani, félt mindentől.

— Pista te! szólt hozzá Ferke. Minket be fognak venni katonának.

Pista lehorgasztotta fejét.

— Tudod-e hogy mit mondott nekem az apám?

— Mit mondott te?

— *Szökjünk meg!*

Pista összeresztette mintha fejére ütöttek volna, úgy megtántorodott.

— Az apám künn járt sokszor Oláhországban, folytatá Ferke. Van ott neki jó ismerőse. Voltam vele én is. Az erdőkön, a hegyen át passus nélkül elmehetünk. Egy néhány esztendőt künn töltünk. Aztán elfelejtkeznek rólunk s hazajövünk.

— Az nem lehet!

— Hát inkább kínoztatod magadat, azt akarod, hogy megnyomorítsanak, azt akarod hogy . . .

És itt hosszú elősorolása következett a katonaság szenvedéseinek.

Pista ingadozott, végre beleegyezett.

— Arany élet van ott Oláhországban! bízatta Ferke. Szolgálatba állunk egy gazdag bojárhoz. Aranyokkal fizet. Hat ökrös gazdának nem lesz annyi pénze soha, a mennyivel mi hazajövünk.

Nem aludt azon éjjel Pista semmit. Reggel elmondta anyjának tervöket. A jó asszony mindent helyeselt. Minden történet, csak a katonaságnál ne kínozzák a fiát! Azok a káplárok, azok hogy ütök, verik a katonákat! Inkább bujdokoljon, semmint megnyomorítsák.

A falu nem messze feküdt a határtól. Egy éjjelen két legénnyel megkevesbedett a falusi fiatalság. Egy-két napig nem tűnt fel a hollétük, hanem aztán hire futott, hogy megszöktek a katonaság elől. Némelyek azt beszélték, hogy el is fogták a szökvényeket, a kiknek egy hónap múlva elő kellett volna állaniok. Senki se hallott azután hónapokig róluk.

A két szökvény szerencsésen kijutott oda, a hová kívánta — Oláhországba. Szolgálatot is kaptak. Ferke mindennel meg volt elégedve, de Pista sokszor kapta azon magát, hogy a könyjét töröli:

— Édes drága anyám, apám, kis hugocskám. Meglátlak e valaha?

Nem egyszer, sokszor sóhajtottá ezt.

Eltelt egy esztendő. Pista kornyadozni kezdett. Étél-ital nem esett neki jól. Faluját akarta látni. Az övét akarta ölelni.

— Furesa vagy te, mondá neki gyakran Feri. Én is vágyom haza. Majd haza is megyünk egy pár év múltán. Egy-két esztendő nem a világ. Vagy a tömlőczbe akarsz jutni? Ha haza mész, bezárnak.

Közeledett karácsony. A második karácsony azóta, hogy Pista nem volt otthon. Egy éjjel Pista azt álmodta, hogy ő otthon volt. Karácsony ünnepén apjával-anyjával együtt ült, kis hugát ölében tartotta.

Sírva fakadt, mikor felébredt s be kellett látnia, hogy idegen földön, idegen emberek közt van, szolgál.

Semmit sem szólt Ferkének, hanem még azon este utra kelt hazafelé. Ha megölik, ha elzárják, ő látni akarja a faluját, otthon tölti a Karácsonyt, aztán visszajön ismét az idegen száműzetésbe.

Két nap múlva Karácsony előestéjén falujába érkezett. Szép holdvilágos éjjel volt. Pista szívdobogva lopózott keresztül a falun, már-már közel volt házukhoz, mely épen a község háza mellett feküdt, midőn két csendőr jött vele szemben.

— Nini, Csörge Pista! kiáltotta a csendőr-örmester, a ki jól ismerte Pistát. Hazajöttél jó madár? Megállj!

Szuronyt szegezve, lövésre készen állott a szökvény előtt a két csendőr.

— Nem bánom én, vigyenek, de előbb az apámat hadd lássam.

A csendőrök megszánták azt a reszkető, könyező fiút. Felköltötték apját. Szinte szörnyet halt az öreg ember, mikor meglátta fiát a csendőrökkel. Hát az anyja! Hogy sírt, hogy ölelte magához a fiát? — a kit aztán a csendőrök magukkal vittek! . . .

Azóta három év mult el. Pista megkapta büne büntetését, katonának is besorozták s a tavalyi karácsonyban szabadságra volt otthon. Megesillagosodott. Káplár lett belőle. Megemberesedett és nagy büszkeségére szolgált saját magának.

— Tudjátok-e, mondá a kocsmában ünnep délutánján az áhitatos hallgató legényekhez, azt mondom, keserű kenyér a katonaság.

— Bizony keserű, vágott közbe Kasza Máté büszkén.

— Mégse olyan keserű, mint a hogy maga mondogatta, Kasza Máté! de ha még olyan keserű is volna, itthon van az ember és *legjobb itthon!*

— Ugy van az! mondák a többiek.

Pista káplár pedig önérvetesen nézett legénytársaira, a kik tisztelettel bámulták, szomoruan gondolt Ferkére, pajtására, a ki idegen földön szolgált, idegen gazdánál.

— Az én gazdám a király! mondá aztán büszkén mellére ütve.

Gyalui Farkas.

Síralmas nóta.

Leplezni, a mit érzek, hogy ha tudnám
S nem őszintéskedném ily hebehurgán;
Ne volnék az igazság ily barátja,
Ki az üresfejt nyíltan lerántja;
Állnék ki csak a piac közepére,
Portékámat nagy hangon feldicsérve;
Tenném le ezt a gyáva büszkeséget,
S járnék kedvébe hétszínűn a czéhnek;
Csinálnék hivatásból üzletet,
Alkudva, mint X., versdíjak felett;
Készletbe' volna csak mindig dalom,
Ha hizelgésre nyílik alkalom;
Csinálnék verset minden alkalomra,
Banketre, bálra, jubileumokra,
Mint krónikás, a hányzor csak lehet,
Fűjnék nagy hangon förmedvényeket;
Mennék el dáridóra, temetésre,
Hangolva mindig tősztra, gyászbeszédre:
Olyan nagy volnék, szinte képzelem,
A csillagokat verdesné fejem.

Vagyok egy jámbor, csendes verscsináló,
„Ismert költőnk“ vagy legfőlebb „kiváló“;
Nem használok, nem ártok senkinek;
Nem is olvassák költeményimet,
Csak kebelűs vénszűzek és diákok,
Meg a kollegák: lantoló cigányok.
Kézműves-írók a fejére nőnek
A nótás kaszakapa kerülőnek,
A ki jólétből, hírből kiszorítva,
Türelemmel csak vár, vár, mint a birka.

Reviczky Gyula.

Mikor én szökní akartam.

(Karácsonyi emlék tanuló-koromból.)

Volt nekem egy derék előjáróm, ki egyébiránt ma is él, s mint egyetemi tanár, politikus és író egyaránt megállja a maga helyét. Egyszer huzamos időt kelle együtt töltenünk. Közlékeny természeténél fogva sok mindent elbeszéltek nekem tanulókoráról, a jó és rossz napokról, a küzdelmekről, gyermekkori csínjairól, barátairól, szüleiről; hálásan emlegette tanárait, kiknek sokat, majdnem mindent köszönhet.

Szegény fiú s hozzá még, mint őszintén bevallá, kezdetben rossz tanuló is volt. Kettős baj: melyből egyik is elég arra, hogy az emberből semmi se legyen. S ő még is azzá lett, mivé a jó mód, a kiváló ész és vas-szorgalom mellett is kevés ember cseperedhetik.

Nagyon rövid annak a története.

Hadd mondjam el a saját szavaival.

„Mikor a latin első osztályt jártam, volt nekem egy tót piarista tanárom. Menkőadta szigorú ember volt. Ugy hitták, hogy Habranek. A tanév elején a diáknelyvből gyakran felszólított s ment is a dolog valahogy. Legalább annyit mindig tudtam, hogy a megbukástól nem félhettem. A többi tantárgyból már azért nem tanultam, mert azt mondták nekem, hogy a ki Habraneknek megtanulja a latint, az, ha a többi studiumokból semmit sem tud is, nem bukik el. Eb-beli hitem oly erős volt, mint Habranek előttem való respektusának nagysága. Nehány hónap leforgása alatt azzá érlelődött ez az erős hitem, hogy hátha én a latinból sem tanulnék . . . ! Hiszen már úgy is megteremtettem a jó tanulók renoméjét Habranek előtt! Nem fog elbuktatni.

Nem is buktatott el, hanem jól megvert.

Mikor nem is gondoltam s természetesen nem is készültem, akkor szólított fel az istenadta tótja. A deponens verbumokról lett volna szó. Ötöltem, hatoltam, de sehogy sem ment a dolog. Az én piaristám hirtelen elveszti a türelmét, kiránt a padból a classis közepére s ucezu neki — nádpáripáján úgy meglovagoltat, hogy hat hét múlva is éreztem a kék

foltok sajgását hátamon, vállam körén s testem többi részén. Természetes, hogy a szelid (?) biztatások egész özöne zúdult az önkéntelen reitschulozás közben árva fejemre: „Te gázember! Hát te így, te ámulgy! Isten ádta neked eszet tánulni s te mig sem nem akarodól tánulni!“

Azután bezzeg tanultam s hasznát is vettem.“

Az én történetem sokban hasonlatos az itt elmondotthoz. Egy kicsit érzékenyebb ugyan, de a kifejtet szakasztott hasonmása annak . . .

Első gymnasista koromban módnélküli rossz tanuló voltam én is, rosszabb még, mint volt főnököm. Még azzal a számítással sem tudtam élni, a mivel ő, hogy t. i. bár egy tárgynak tettem volna úgy, a hogy eleget. Nem. Én egy tantárgyat sem szerettem. Plane a diáknelyv sehogyan sem ment a fejembe. Emlékszem: a Szepesit tanultuk. Ismert jó tankönyv volt a maga idejében s tán még átalakítva ma is használják helyen-helyen. Nem kellett nekem ennek a jósága sem. Különösen csodálkoztam azon, hogy magyar betűkkel van írva s még sem értem. A többi tantárgytól is irtóztam. Egyébiránt volt reá nagy okom: sokat, nagyon sokat nyomorogtam . . . éheztem; pártfogolatlan árva gyerek voltam. Tanárain s főleg privatus praeceptorom, melegen ajánlották, hogy menjek haza, álljak be csizmadia-inasnak, vagy ha azt nem szeretem, hát legyek szabó, esztergás vagy bármi a szösz . . . csak hordjam el magam.

Igen, ha az olyan könnyen ment volna! Volt bennem is ám egy kis ambíció. Mit mondana a szomszédság, ha időközben ott hagynám az iskolát! Hogy elkéséritené érzékeny lelkemet annak a sok pernahajder gyereknek a csufondárossága. Várnom kellett Karácsonig, addig éheztem, nyomorogtam, rongyoskodtam. Emlékszem, hogy egy szólám is keletkezett felőlem a rongyosságom miatt.

Mikor szeptemberben az iskolába mentem, édes anyám vett nekem egy erős bornyubőr csizmát, jó nagyot. Az ilyen csizmát mi úgy neveztük, hogy Kászu. Négy hónap alatt elkopott a talpa, félrement a sarka; s később jártam talpatlan, sarkatlan csizmában, melylyel nem kopogtam a folyosón, a téglapadozaton. Olyan simán. halkan járhattam vele, mint ma a kaucuk pattsenemben. Egyszer egy uri fiú — ma keresett ügyvéd Kolozsvárt — a mikor elmentem mellette, azt kiáltotta utánam: „Ne kopogj, frater!“ Pár óra múlva az egész collegium, s még maguk azok a szakállas diákok is utánam kiabáltak: „Ne kopogj, frater!“ Ha panaszzra mentem a seniorhoz, megütlegeltek; ha mérgeződtem, még jobban boszantottak — a ne kopogj-jal. S én csak azért is s még tovább is: „nem kopogtam.“ Fura nép az a diáknép. Nem lehet egy könnyen kifogni rajta!

A tél hidegével nyomasztóbb lett nyomorom s csekélyebb lett erőm annak elviselésére. De hovatovább mind inkább megérlelődött az a hit is, hogy nekem kevés jutott abból, a mit egyik-másik paedagogus úgy nevez, hogy *észbeli teheték*. Korpulenter sem voltam valami Herkules. De hát ha születtem: valahogy csak élni kell. E sarkalatos igazságot az öngyilkosság eszméje sem rendítette meg bennem. Élnem kell magamért — gondolám — s élnem kell édes anyámért; ha az iskola falain belül nem, hát azon kívül. Megyek inasnak. Négy hónapra át tartott nyomorom conclusiója: mester inasság.

Közeledett karácsonyünnepe: a módosok, a gazdagok örömunnepe. Mintha a kis Jézuska csak ő érettök szállt volna le a menyből a földre! A szegények . . . azok ez ünnepen kétszer inkább érzik a nyomort. A pompa, a fény, a ragyogó kirakatok, a mosolygó arcok, iriggyé, ingerültté teszik a szegényt. Szabadulni akartam kincses Kolozsvár Karácsonyától, oda, hol nem bánt egyelőre semmi: sem az észbeli teheték hiánya, sem a ragyogás, sem az egészségtől duzzadt arcok mosolya. Anyámhoz akartam menni. Elmondani neki, hogy nem jól számítottunk, mikor az iskolába adott, mert én nem tudok tanulni, nincs elég eszem s azonfelül még éhezem is.

Ünnep szombatja reggelén összepakkolóztam, hamar készen voltam vele: egy pár inget, néhány darab könyvet — a többit üsse a kő — egy zsebkendőbe kötve, hónon alá csaptam s kezembe egy eltört seprőnyelet fogtam és senkitől sem búcsúzva, ill a berek, nádak erek, neki indultam a 6 mérföldnyi útnak — a ne kopogj csizmámban. Három óra alatt alig haladtam másfél mérföldet, pedig erősen sarkall, elhatározásom s rendületlenül bíztam egyetlen valamire való ruhám melegében: ez a báránnybőr sapkám volt; a kabátom s nadrágom nem ért egy sóhajtatást a csizmámról már fennebb volt szó. Hej! ha akkor a Józsa Misi gondoskodása alá kerülök, tudom nem fádom! Rongyos egyletek még akkor nem voltak.

Mikor N. . . falu felé közeledtem, a nap utat tört magának a vastag ködön át; sugarai vakító fényt

... az előttem elterülő végtelen hómezőre. A
... a hó szállingózása is megszűnt. S én
... tovább, vidáman: anélkül, hogy az iskolából
... meg szokás vádjá legkevésbé is kísértett volna.
Oh az a nap! mintha éreztem volna melegét a 25°
hidegben! Mintha tiszta arca bátorítólag fordult volna
felém, a szökevény felé! Már közel voltam a faluhoz,
a mikor tölem egy jó puska lövésnyíre egy béres
hajtotta a reggeli itatott marháit. Egyszer csak ki-
vált a falkából a bika s ellenkező irányban a kut-
tal, épen felém rohan. Hatalmas barna fejét előre
szegezve, néhol meg-megrázva törtetett egy kis lej-
tőn szembe velem. A nyakán lógó láncz oda-oda ve-
rődve vaskos szarvaihoz, vérfagyasztó zeneként hall-
szott fülemben. A béres rémülten kiált hozzám: fuss
fiu — fuss, a merre a szemed lát! Kétségbeesetten
tekinték körül: hova, merre szaladjak a bősüzt állat
elő? Hirtelen egy mentő gondolatom támadt: be a
híd alá, ha kedves az életed! Hát hogy ne lett volna
kedves, mikor már választottam is neki való pályát:
a csizmadiaságot. Pár pillanat múlva a hóval telt
árokba szöktem s a híd üregének kis tisztására hú-
zódtam. Nehány perc múlva hatalmas robajjal tör-
tetett át fejem felett a vád állat. Ha akkor a híd
leszakadt volna!

Mentve voltam a haláltól s mentve a cizma-
diainasságtól. Isten ujját láttam e történetben. Nem!
Egy tapodtat sem megyek többé előre. Ki tudja, mi
érhet még a hátralevő utamban. Isten sem akarja,
hogy megváljak attól a pályától, melyre gyermekkori
ábrándjaim, vágyaim s mint később bebizonyult, egy
kis tehetség és vittek. Visszamentem az iskolába,
azzal az erős elhatározással, hogy tanulok magamért
s édes anyámért. S tanultam is, hogy szinte első
eminens lettem.

Egykori főnökömet egy tót pap vezette a jó
útra, engem egy oktalan állat. Se baj! Pedig hogy
ugy történt!

A szél veszett tánczot jár ott künn, üvölt, sír,
s az utca lámpák lángjába kapaszkodik... ellen-
sége a fénynek, a melegnek. De nem bántja szobám
melegét, lámpám fényét. E fény, e meleg, vissza-
sugárzik hű nőm és két kis gyermekem arcán.
Hála Isten! Boldog vagyok.

Beh édes a visszaemlékezés a boldog napokból
a sanyaruságra....!

Végh Mátyás.

„Harmadik fiamról...”

(Moultrie után angolból.)*

Harmadik fiamról évet nem mondhatok,
A hol ő lakik, ott nincsenek hónapok...
Milyen a nézése, milyen a formája,
Azt sem gyaníthatom: ragyog-e orcája?

Tudom csak: Istennél lakik most békében,
Többi angyalokkal van Jézus ölben...
Búra s nehéz sorsra maradt itt két bátyja;
Üdvöt s boldogságot nyújt neki hazája.

Benke István.

Karácsony ma és régen.

Mire e sorok napvilágot látnak, minden háznál
szokatlan sürgés-forgás uralkodik, a napokon át tar-
tott titok leple már lehullott, a gyermekek már bá-
mulva nézik a gyertyafényben ragyogó karácsonyfát
s rajta mindazt, a mit a kis Jézuska nekik hozott.

Az, a mi ma csak a gyermekkor naiv képzelő-
dése előtt bír a miszticizmus látszatával, a közép-
korban az egész emberiséget titokszerű sejtelmekre
ragadta. Az emberek hitték, hogy minden dolog a
természetben a Krisztus születését átérti és átérzi:
a kakasok kukorikolnak, a méhek kasaikban dallam-
osabban zümmögnek, s a barmok az istállóban térdre
hullanak. Lehet, hogy az a hit, hogy a kakasok
egész karácsony-éjszakáján át kukorikolnak, annak az
emlékét jelenti, mikor a kakas háromszori megszólá-
lására a szürkületben Péter megtagadta Krisztust.

De mivel tudjuk, hogy ugyancsak a kakas-ku-
korikolás üzi szét az éjjeli szellemeket a néphit
szerint, elég ez arra a következtetésre, hogy a kakas,
közfelfogás szerint, jó befolyású állat a természeti
lények rendjében.

A természetrajzírók természetesen más szem-
pontból ítélik meg a tényeket, s azt állítják, hogy a
kakasokat ilyenkor a szokatlan ünnepi fény csalja
meg. Tény, hogy a latin egyházban karácsony nem
egyszer a világosság ünnepe neve alatt fordul elő,
a sok gyertya miatt, melyeket ünneplésére használ-
nak. Nálunk karácsony és új-év táján, Belgiumban
karácsonytól vízkeresztig a gyermekek gyertyafénytől
világított papírszállal járnak házról-házra, je-
lezve ezzel a betlehemi csillag feltűnését. Nem le-
hetetlen ennél fogva, hogy csakugyan a mesterséges

fényhatások szokatlansága az, a mely ilyenkor a ka-
kasokat egész éjen át öhren tartja.

Régi időkben a karácsony szaka voltaképen de-
cember 16-ikától kezdődött, az O-Sapientia napján
s január 6-ig: vízkeresztig tartott, s a legmértéktele-
nőbb évés-írással volt összekötve, így különösen Ang-
liában. Teljesen demokratikus jellegű ünnepet láttak
benne, melynek tréfái és általános derűje minden
rendű és rangu osztály belevegyült. Vidéki urak
összegyűjtötték már kora reggel szomszédjaikat és
jobbágyaikat, körülhordozták az erős sört, hozzá lud-
pecsenyét, marhasültet, plumpuddingot, csukrot, diót
és cheshirei sajtot, s folytak a pohárköszöntők szaka-
datlan. Nem hiányzott a vadkan-fő sem, s midőn
a háznőpe visszajött a kora reggeli miséről, ez volt
az első fogás az ebédnél, melyet ezüst-tálon, föl-
bokrétázva adtak föl s hozzá humoros, tréfás stanzá-
kat énekeltek. A vadkantól néha fáccán helyettesít-
tette, egészben föladvá, kiterjesztett pompás farkával,
míg a cselédek fáklyát tartottak s lakoma után össze-
gyűltek mind a lobogó-tűz körül s lovagméséket mon-
dattak egymásnak, melyeknek főszereplői kísértetek,
szörnyek, szerzetesek és lovagok voltak.

A karácsonyfa szokása eredetileg Németország-
ból terjedt el s még a karácsonyi kultuszt régóta oly
nagyban őrö az angolok is onnan vették. Nem tudják
elkövetni, vajjon nem-e indus hagyomány, vagy a
skandináv mythologia Íggdrasilját vagy világfáját jel-
képezi? De ha fényt nem is, örök földet és haszón-
gyót már Angliában a druidák idejében is használ-
tak, ezt azonban következetesen a tölgyekről szedték.
s a druidák fejedelme maga vágta le arany-sarlóval.
Egyéb gyógyhatásokon kívül, minő az is, hogy a
méreg ellen hatásos szernek tartották, a terméke-
nyítés csodatevő erejét is tulajdonították neki, s há-
zakát, ablakokat, kapukat és templomokat azzal dí-
szítettek fel. Magának a fenyőnek karácsonyi legen-
dáját elég sajátos módon egy cigány-hagyomány
tartotta fenn, mely azt mondja, hogy a fenyőfa nem
árulta el, hol rejtőzött üdvezítőnk s ezért marad zöld
télien át is, míg a többi fák, melyek elárulták, ki-
halnak télen.

Szokás volt az angoloknál, minden karácsonyra
egy Rendetlenség fejedelmét, vagy Hóbort főpapját
is választani, ki korlátlan hatalommal vezette a tré-
fák folyását, a bacchanáliákat és kicsapongásokat,
melyeknek főelemeit a táncz, az álarczba öltözés ké-
pezte. Voltak ily mulatságvezetők a cambridgei és
az oxfordi egyetemeknek is, kik tizenkét napig uralko-
dottak s 40 schilling bért húztak. A puritán reakcio
azonban e kicsapongásokat is elítéléssel sújtotta,
s azzal vádolta az angol karácsonyokat, hogy azok
a római saturnáliák másolatai. Akadtak is, a kik
bebizonyították ennek alapján, hogy a karácsony-
ünnep voltaképen nem is egyéb pogány-maradványnál.

A karácsonyi tréfák fejedelmeinek a római sa-
turnáliákon is ünnepély-vezetők feleltek meg, az ün-
nep szaka ugyanegy időbe esik mindkettőnél, decem-
ber vége és január között, ugyananyi ideig tart s
ugyanoly módon ünnepeltetik, tudniillik kicsapongó
tréfák, hóbortok, evés-ívás, táncz és semmittevés
által.

Nem volt ez másképp Franciaországban sem,
hol csak az 1793-iki keresztyénségellenes szellem
vetett véget mindazoknak a hókus-pókuszoknak, melyek
a karácsony ünnepében pogány emlékekre vallottak.

Hitték a francziák, hogy karácsony ünnepén
süített kenyér tíz évig romlatlan marad s használ a
tehenek betegségei ellen. De legkülönösebb kará-
csonty szertartás Beauvaisban dívott, a tizennegyedik
században, szamarak ünnepe elnevezés alatt. Ez al-
kalommal a templomban az Egyiptomból való mene-
külés jelképezetett. Egy szép fiatal asszony, karján
csecsemővel, ült egy fényesen fölnyergelt számaron.
Belépve a templomba, az asszony és számar az oltár
mellett foglaltak helyet. Erre mise kezdődött s az
Introitust, Kyriet, Glóriát, Credot, mindannyiszor a
számar utánzózt íá-ja kísérte. Mise végén, mikor a
pap a nép felé fordult, mondva: Ite, missa est! —
ő is kétszer íá-t kellett hogy kiáltson s a rendes fe-
lelet: „Deo gratias” helyett a nép hasonló módon
mondott háromszor íá-t.

Kétséget sem szenved, hogy a karácsonyi ün-
nepek jellege ma már mindenütt nemesebb, keresz-
tyénibb és családiasabb lett. Legszebb kifejezése en-
nek a szokásos ajándékváltás, mely eredetileg csak
a mise alkalmával, a templomokban a szegények
számára gyűjtetni szokott alamizsnából állott, de ké-
sőbb a jótékonykodás minden alakját magára öltötte s
egyenlők közt is ajándékok kicserélésére vezetett.

Majd a karácsonyi elfoglaltság miatt sok helyütt
26-ára, István napra tették át az ajándékozások hi-
vatalos idejét s ez lett a koldusok, utca- és kémény-
seprők és lámpagyűjtők szabadalmazott napja, melyen,
hol énekelve, hol pedig üdvözlő verseket mondvá
jártak házról-házra és separték be a bőven osztoga-
tott pénzbeli ajándékokat.

December 25-ike, mint Krisztus születés-napja,
első ízben egy 354-ből eredő római ünnepi kalendá-
riumban fordult elő, de csak Jusztiniani császár egy
törvénye emelte e napot az összes keresztyén világ-
ban általánosan bevetté.

Rége a Napisten tisztelésére örömtüzeket
gyújtottak; ma ezeket a karácsonyfák váltották föl,
melyeknek gyertyafénye az új világosságot hirdette,
a melyet Krisztus születése árasztott a világra, míg
a fákra rakott diók és aranyos almák azt az áldást
érzéktetik meg, melyet a világosság a földre hozott.

A karácsony ünnepeltetésével számos babona
is jár. Ezek közül legyen e helyen csak néhány fel-
említve.

Legáltalánosabb szokás, a gyermek Jézus elé
bizonyos étkeket, mézeskalácsokat és vajas kenyere-
ket tenni, a melyeket azután maguk a kőszítők esz-
nek meg, mint áldást hozókat.

Tízolban sok helyt, míg karácsonyi misére men-
nek, egy tál zsemlekását tejbe főzve tesznek az asz-
talra, hogy a megjelenő Krisztus és szűz anyja meg-
találják. Ha visszatérésükkor a kanalat megváltozott
helyzetben találják, akkor azt hiszik, hogy Krisztus
jelen volt s a ház-népet szerencse fogja érni. Annak
az emlékére, hogy karácsony éjszakáján az evangé-
lium szerint az ég megnyílik, szokás volt régen a
templom menyezetéről egy angyalt lebegtetni le, míg
a nép ájtatosan énekelte a „Menyből az angyal”-t.
Egy ily alkalommal azonban Szászországban az an-
gyalt tartó kötél elszakadt és az angyalként szereplő
gyermek a földre zuhanván, a hatóság betiltotta a
szertartást.

A karácsonyi harangozás a néphit szerint a
rossz szellemeket űzi el.

Arndt német költő beszéli, hogy Rügen szige-
ten az a hit él, hogy a szent éjszakán a tengerek
mélyéből az elsőlyedt templomok harangozását is le-
het hallani. Nem is tartják tehát jó keresztyénhez
illő cselekedetnek, karácsony éjszakáján lefeküdni,
sőt sok helyt még a házi állatokat sem hagyják
ilyenkor aludni.

A babona különben mindenütt nagy szerepet
játsszik az életben, csak hogy persze ép oly kevésbé
bír befolyással arra, mint a hogy legkevésbé sem
vonhat le a karácsony fenséges voltából, melyet az
egész keresztyén világ a kis Jézuska születésének
emlékére ül.

t. n.

Az angyalka.

Zimankós téli idő van. A szegény kis iskolás
gyermek rongyos ruhában, talpatlan, lyukas csizmával
vándorol naponként kétszer a város végén fekvő la-
kásukból az iskolába.

Szegény gyermek, mint fázik, — didereg!

Az özvegy napszámosné heteken át félretesz
egy-egy fillérecskét, csak hogy mire eljő az a szép
karácsony, az ő magzatjához is eljőjön a jó angyalka,
az ő gyermekének is világítson egy kis karácsonyfa,
az ő árvája is tudhassa, hogy ma született az Ur, a
mi Jézus-Krisztusunk, a ki eljött isteni küldetésében
e földre, hogy megváltsa bűneitől az emberiséget.

Hej! szomorú a szegény ember karácsonyja!

A szegény gyermek, ki még nem ismer külön-
séget gazdag és szegény között, a ki gyermektársá-
ban nem a jövődő urat, hanem csak gyermeket
lát, még nem tudja, hogy az a karácsony is csak a
gazdagok karácsonya! Megáll egy kirakat előtt. Ar-
cza, keze kékül a hidegtől, szegényke úgy didereg,
mint a nyárfalevél, de nézi — nézi, hisz karácsonyfa
díszlik ott, olyan szép karácsonyfa s rajta annyi apró
gyertyácska, csukorka stb! Szegényke még nem tudja,
hogy az isten megtagadta tőle a boldogságot, hogy
ő is bírjon ilyen karácsonyával! Ő csak örvend, lelke
is ujjong bele, ha reagondol, mily gyönyörű lesz ez
a fa, ha az a sok gyertya égni fog rajta s az a sok
arany meg ezüst úgy csillogni rajta.

Elkésik az iskolából. A tanító úr megbünteti.
Mit bánja ő, — szemei előtt most is a karácsonyfa!

Ezalatt özvegy anyja véresre dolgozta kezeit,
csak hogy ő is megörvendeztethesse magzatát, — csak-
hogy ne ábránduljon ki oly korán az ő gyermeke, —
hogy az élet csak a gazdagnak élet, a szegénynek
csak nyomorúság.

A kis angyalka megindul. Viszi a jó gyermek-
nek ajándékait. Hogy fognak örülni ezek!

Ámde az angyalka is részrehajló.

A szegény gyermeket kerüli. Mintha a szegény
nem volna ép oly jó fia Istennek!

Pedig rége, — persze réges-régen a kará-
csonty csak a szegények karácsonyja volt. A gazdagok
áldoztak, hogy a szegények örüljenek.

A régi szokás újra feltámadt! Ne sírjatok,
özvegyek és árvák, ne szomorkodjatok szegények, jó
az Isten, a mi Megváltónk! Gondoskodik az rólatok
is. A gazdagok ismét áldoznak értetek. Az isten
számotokra is rendelt angyalokat, a kik a ti kide-
deiteket megóvják a tél fagyától, a gyarló emberi
kebelben önként támadó irigységtől.

Ne féljete a karácsonytól. Nemcsak a gaz-
dagok karácsonyja ez már.

Nektek is van karácsonyotok. Ott egy nagy
teremben gyűltök össze, hol többen, hol kevesebben,
ti didergő szegény gyermekek, bámuljátok a nagy
karácsonyfát s alatta elterülő sok-sok ruhát s cse-
cebecsét.

Ez mind a tiétek! A jó emberek gondoskodtak
rólatok is! Oh, hogy örvend annak a kis gyermek-
nek a lelke, mikor karjai között érzi a kis ruhács-
kát, egy kis kalácsot, néhány csukorkát!

Oh, emberek, kiket az isten jólétel áldott meg,
nem örvend-e lelketek nektek is, látva ezt a gyer-
meki boldogságot?

S ott áll hátul a szegény özvegy anyja, sze-
meibe könny toltul, mert hisz nem oly árva az ő gyer-
meke, van annak is atyja: a jó emberek.

Oh, ti nők s férfiak, ti jótékony egyletek, kik
szegények ezreinek könyjeit törölték le ma, kiket az
Ur az ő szegényeinek angyalaivá választott, legyetek
áldva e napon!

*) Szerzőnek éppen most megjelent „Isten országa” cz.
művéből.

A vizsgálat három nyelven folyt, t. i. magyarul, németül és oláhul s örömmel konstatálhatjuk, hogy a tanító urak igen szép eredményt értek el rab-tanítványaikkal, kik a művelődés által adatnak vissza az életnek.

Egyletek s társulatok.

E. M. K. E. gyűlés. A brassóme gyei választmány nak tegnapi hirdett ülése közbejött akadályok miatt január 4-ére halasztatott. Erről a tagok ez uton is értesítettek.

*

Szépítő egyesület. A brassói szépítőegylet elnökétől következő sorokat vettük, melynek készséggel adunk tért.

Tekintetes szerkesztő ur! Van szerencsém ezenel a tek. szerkesztő urat felkérni, sziveskedjék becses lapja útján a t. közönség b. figyelmét arra felhívni, hogy a brassói építési egyesület által kibocsátott, brassói látványosságokkal díszlő, általában, de főképen újévi üdvözlőre igen alkalmas, levelező lapok Albrecht és Zillich urak helybeli könyvkereskedésében — lensor 25. sz. — darabonként csak 5 krért kaphatók. Brassó, 1888. decz. 25-én. Teljes tisztelettel Alesius Oskár, a brassói építési egyesület elnöke.

*

A helybeli „Rongyos egyesület” ez idei segélyezését. f. hó 31-en, Sylvester napján d. u. 2 órákrr a a „Magyar kaszinó” helyiségében fogja kiosztani, melyre az egyesület t. választmányi tagjait valamint az ügy iránt érdeklődő t. közönséget tisztelettel meghívjuk. — Az elnökség.

*

Kérelem. Tisztelettel kérem mindazon t. urnöket, kik a „Rongyos egyesület” által Sylvester délutánján a „Magyar kaszinó” helyiségében segélyezendő szegény gyermekek közt kiosztandó karácsonyi kalácsos is támogatni akarják ügyünket, hogy e nemű adományaitkat e hó 30 án délig hozzám küldeni sziveskedjenek. — Brassó, 1888. decz. 28. Józsa Mihály egyl. gazda.

*

Az iparos ifjak estélye. A brassói iparos ifjak önképző és betegsegélyező egylete ünnep másodnapján tartotta meg alakulása évfordulójának ünnepére évenként rendezni szokott tánczvigalmát, mely ez alkalommal is műsorozattal volt egybekötve. Az estély, az anyagi eredményt tekintve, kevésbé sikerültnek mondható, minek magyarázata talán abban rejlik, hogy polgárságunk nagy része a Nagy István elnök névnapi alkalmából adott estélyre lévén hivatalos, a bálban sokan nem jelentek meg, kiket megszoktunk mindig ott látni. E tekintve ettől, az estély elég jól sikerült. A műsort a Galuska zenekara nyitotta meg, mely után az önképzőkör alig 24 tagot számláló dalszakosztálya adta elő Kreutzer „A juhász vasárnapi dala” cz. szépen zenésített négyesét. Ugy ez, mint a később előadott „Nepdalegyveleg” a dalszakosztály életrevalóságát, de főképen karnagya, Nagy Ferencz kiváló érdemeit s lankadatlan buzgólkodását bizonyítja. A közönség megérdemelt tapsokkal jutalmazta a dalszakosztályt és érdeműs vezetőjét. — Két szavaltat volt; egyiket („Levéltörök”, Tóth K.-tól) Balázs István, a másikat („A lány szeretőnek való”, Tompa Mihálytól) Mezey Ferencz egyleti tag adta elő s hogy sikeresen, azt tanusította a felhangzó tapsvihár, különösen az utóbbinál. A Honigberger Helén k. a. által előadott s nővére Róza k. a. által zongorán kísért hegedű-solo kétségtelenül az est kiváló pontját képezte; meg is kellett azt toldani pár népdallal, mi a közönség lelkesedését csak fokozta. Csak gratulálhatunk a kiváló tehetséghez. Rozsondai János felolvasása után, ki a sajtóhibákról értekezett, azokat humoros oldalukról mutatva be néhány sikerültebb példányban, Péter János és Téglás Lajos urak csinos kettős dala („Virradóra szól a falu harangja” és „Hét csillagból van a Gönczöl-szekere”) következett, a mire ismét felhangzott a közönség tapsa. Műsor után táncz következett, mely a legjobb hangulatban folyt hajnali 5 óráig. — Killyéni Endre alelnök az est legnagyobb részét ifjaink körében töltötte, mi ezekre láthatólag a legjobb benyomást tette. — A rendezőség által hozzánk beküldött számadást és felülfizetések nyugtázását jövő számunkban közöljük.

Helyi és vidéki hírek.

Mária-Valéria főhercegnőt — mint egy csütörtökön éjjel érkezett táviratunk közli — eljegyezte Ferencz Salvator főherceg, Károly Salvator főherceg másodszülött fia.

Személyi hírek. Maurer Mihály cs. kir. kamarás, a szász-hermányi kerület országgyűlési képviselője néhány nap óta városunk vendége és értesülésünk szerint a jövő év első napjáig itt is marad.

Tiszteletbeli elnök. A brassói ev. ref. egyház templomépítő bizottsága megalakulván, tiszteletbeli elnökké gróf Bethlen András főispán urat választotta, mint ezen egyház főgondnokát.

1200 frt. Nagy István polgártársunk megörökité nevét a brassói kisdudóvó intézeteknél. 1200 frt alapítványt tett javukra „Nagy István alapítvány” czimen, melynek kamata az Emke brassói kisdudóvó intézetei javára fognak fordítani. Kell-e ehhez kommentár? A

nemes tett nem szorul dicséretre, eléggé dicséri az önmagát!

Fillérestély. A magyar prot. nőegylet jövő fillérestélyét az „Európa” szálloda új termében fogja január hó 2-án tartani, melyen felolvas Koós Ferencz kir. tanácsos tanfelügyelő ur; zongoráznak Czink Jolán és Steinhardt Clementin k. a.-ok; szaval Bitai Béláné urnő; a záradékot pedig képezi egy négy szólamu dal — férfi hangra — Belépti díj és kezdete ismeretesek. Nem mulaszthatjuk el ezuttal a közel vidéki tisztelt közönség becses figyelmét ezen kedélyes, családias jellegű estélyekre felhívni, hol — tekintettel a jól berendezett új helyiségekre ezental — szívesen látott vendégek lesznek ők is.

Megbotránkoztató, hogy a városi kavics-szállító Karácsony első napján d. e. épen a róm. kath. templomban tartott nagy mise alkalmával hordoztat kavicsot s kavicsoltat. Azt hisszük, a karácsonyi ünnep mégis csak respektálandó volna!

Fekete karácsonyunk volt az idén. Minkét ünnepnapon permetezett az eső. Nehogy a közmondás szerint fehér husvétunk legyen!

Óvóügy. Az E. M. K. E. brassói óvóintézeteiben január hó folyamán szünet lesz. Erről a szülők ez uton is értesítettek.

Hymen. Ruby Mirosláv győri főreáliskolai tanár Karácsony ünnepén vezette oltárhoz a róm. kath. plébánia-templomban Schmidt Mari kisasszonyt, a kit már el is vitt városunkból. Mindannyiunk rokonszenve kíséri a kedves fiatal asszonyt, kibem magyarságunk s a róm. kath. egyház pacsirtáját veszette el.

Papi installáció. A brassó-bolonyai ág. ev. (szász) egyház csütörtökön igattá be papi hivatalába Imrich János újonnan választott, volt volkányi lelkészt. Számos kocsival ment ki az egyház tanácsa Schlandt Gottlieb gondnokkal élén Volkányra, honnan a papot bekísérték. A városba érkezve, harangzugás fogadta a lelkészt, ki a templomba hajtatott, hol a szokásos szertartás szerint ment végbe a beiktatás. Bolonyai városrészünk tehát új lakót nyer. Vajha az új lelkész minden befolyását hívei javára s a bolonyai különböző ajku lakosság békés együttélésének fejlesztésére érvényesítené!

Dalestély. Választékos, zenei és szakértelemmel összeállított műsor, gondos előadás: e pár szóval lehetne a brassói férfi dalegylet mult szombatán rendezett dalestélyét jellemezni. — A műsor minden egyes száma megérdemelné, hogy azt behatódobban méltányoljuk, de ma, nyolcz nappal a dalestély után, az előadott darabok rövid felsorolására szorítkozunk. Halottunk egy-egy kart Reissigertől, Beckertől, Silchertől, Engelsbergertől. Kettőt, melyek elsejében (Erdei dal) különösen a tenoristák tüntették ki magukat. Igen hangulatteljes volt Koschatnak karintiai népdalokból összeállított cyklusa „A wörthi tó mellett.” A még énekelt Hafmann H.-féle Minnespiel cz. vegyes karra négy kezű zongorakísérettel irt keringők mintaképnek szolgálhatnak, hogy lehet ilyen zenei könnyed formába mély zenei tartalmat önteni. — Mondanunk sem kell, hogy mindezen felsorolt számok sikerülten előadva megtevék határukat, hogy egynehányat ismételni is kellett. Nem akarunk megelégedezni az estélynek egyedüli solistájáról, Hintz E. urról sem, ki Löwének két gyönyörű balladáját — igazi gyöngyei az idevágó irodalomnak — a nála már megszokott művészi előadással. érthető kiejtéssel s rokonszenves hangjával énekelte.

A postatisztek karácsonya. Emberi képzeletet csaknem fölfülmuló munkát végzett postahivatalunk az utolsó két hét alatt. Daczára annak hogy a rendes anyag legalább is megfuszorodott az ünnepek alatt, derék postatisztjeink minden személyszaporítás s fennakadás nélkül végezték e nagy munkát. Méltán megilleti e közönség elismerése.

Emke perselyek. A t. persely-tartó hölgyek ezenel tisztelettel értesítettek, hogy a perselyek tartalmának beszédese hó 30-án fogja kezdetét venni. A perselyek tartalma nyilvánosan nyugtáztatik.

A „Villám” vasparipa-egylet a teremparipázást az idén is, mint a mult évben, a „Nro. 1.” nagytermében tartja és pedig hétfő és péntek este 8 órákor. A most hétfőre eső Sylvester-este miatt holnap, vasárnap este 7 órákor lesz rendkívüli kerekpározás. — Résztvenni és tanulni akarók jelentkezéseit a menetestéken elfogadja a jelen lévő menet-vezető.

Sétatéri padok. A tanács a tavaszra 50 padot — vasal-szerkezettel — fog beszerezni az alsó sétatér számára. Szükség volna 200 padra.

Rendőri hírek. (Lopás.) Paraschiva Juon Mariu, resinári illetőségű oláh nő, napyon vágyott meglátni az ő kedves élete-parját, a ki a brassói kir. fogház vendégszeretétét élvezte. A hü feleség betért Vidombákban Maurer Mátyás cipészhez, állítólag javíttatni cipőjét, tényleg azonban azért, hogy elcsenhessen onnan

egy pár cipőt és kendőt. A rendőrség azzal jutalmazza hogy közvetlen közelébe juttata férjének, kivel most együtt turbékolhat.

Brutális tisztviselő. N.-Selykről írja levelezőnk következőket: Predovics vizaknai kir. járásbírósi gyakornok, a karácsonyi ünnepek alkalmából kirándult Szász-Vessződre egyik ismerősehez Comsia Nikulajhoz. A társaságban volt a rusi dászkel és a parochus loci Cismaia, a kik hétfőn este, mintegy 8 óráig tartott pálinkázás után beállítottak Cs... K... sz.-vessződi birtokoshoz „kántálni.” A házi ur, a mennyiben ilyen társaságot még szívesen lehet látni, még bort is hozott a szép társaságnak, de végre megeléglően a dolgot, kijelentette, hogy már ideje a domnuknak haza menni. A popa és Comsia megértve a házi gazda figyelemztetését, el-eblábolt, de Predovics és a rusi dászkel jónak látta nemcsak tovább is maradni, hanem még ilyenformán kötekedni: hát „maga” miért beszél velünk oláhul, mikor a hivatalos nyelv a magyar? (s a háziasszonyhoz) „maga” miért beszél a gouvernantal németül? stb. De már ekkor vége szakadt a házi gazda türelmének, a ki a két toladót az ajtón simpliciter kitelepítette. Ezen kitelepítés közben a dászkel a csizmája szárából kiragadt egy nagy kést, deklaratiojának vele nyomatékot adandó s a járásbírósi gyakornok ur a revolverét fitogtatta, de a házi székelly cselédség csakhamar lefűlelte ezen jó urakat.

Egy jó sorsolási lap feltétlen tulajdonsága, hogy hiteles, pontos és megbízható legyen. Ezeknek a tulajdonságoknak az összes magyarországi sorsolási lapok közül csakis a „Magyar Mercur” felel meg, mely újévkor tizenkettődik évi folyamába lép és nélkülözhetetlen mindazoknak, kiknek értékpapirjuk, főleg sorsjegyük van. A „Magyar Mercur” rendszeren közvetlenül minden huzás után, tehát havonként 3—4-szer jelenik meg; közli a magyar, osztrák és külföldi sorsjegyek huzásait, ugyszintén a záloglevelek, kötvények, elsőbbségek és szelvények sorsolásait mindenkor a hataralekosok vagyis a korábban kisorsolt, de még kifizetés végett be nem mutatott darabok kimutatásával együtt. Tájékoztató és felvilágosító cikkei és közleményei a tőzsde, pénzügy, közlekedés és biztosítás köréből megóvják olvasóit mindennemű károsodástól. Szerkesztői izeneteiben nyíltsággal, minden érdek nélkül szakavatott és alapos felvilágosítást ad a legkülönbözőbb kérdésekről. Díjmentesen vállalja el előfizetői sorsjegyeinek revizióját. A „Magyar Mercur” főlényét az összes e nemű lapok közt leginkább bizonyítja az ő páratlan elterjedése, mely szükségessé teszi azt, hogy újévtől kezdve e lapot rotációs gépen nyomassák, mely gép óránként 5—6000 példányt készítt el teljesen. Ezáltal lehetővé van téve az, hogy a „Magyar Mercur” 2—3 nappal hamarabb jelenjék meg, mint a többi sorsolási lapok. Mindez óriási előnye daczára a „Magyar Mercur” a legolcsóbb lap is, mert ámbár minden száma 16—18 oldalra terjed, előfizetési ára egy egész évre postán elküldve mégis csak 2 frt. Ne mulassza el senki sem, hogy a „Magyar Mercur”-ból mutatványszámot kérjen, a mit egy levelező lapon való megkeresésre készségesen küld mindenkinek a kiadó-hivatal: Budapest, hatvani-utca 17. azt már mégsem hitték s az igazat megvallva boszúsok miatta.

Közzgazdaság.

Szállítás. A m. kir. államvasutak igazgatósága különféle cikkek biztosítására, melyeknek beszerzési költsége évenként tételenként rendszerint 500 frtot nem haladja meg, 1889. évi január hó 15-ére ajánlati tárgyalást tűzött ki. Szállítandó a többek között: faggyu, tisztogatórongy, különféle fémárak, vágott lemezfa (fournier), flanel, tisztogató kendők vászonból, zöld és fekete posztó, géphajtó szijak, üvegárak, kefék, enyv, szurok stb. A hirdetmény a brassói kereskedelmi és iparkamara irodájában betekinthező.

*

Faszállítás. A cs. kir. szabadalmazott Kassa-Oderbergi vasut igazgatósága a pályafentartási célokra való és az 1889. évi szükséglet fedezésére szolgáló munkafák biztosítására 1889. évi január hó 20-ikára ajánlati tárgyalást tűzött ki.

A hirdetmény, ajánlati minta- és feltételi fizet a brassói kereskedelmi és iparkamara ironájában betekinthező.

*

Papírszállítási kedvezmény. A közlekedési miniszter a „brassói kereskedelmi és iparegyesület” előterjesztése alapján az 1889. évre is messzemenő szállítási kedvezményt engneélyezett az erdélyi gyárakból származott papír szállítására.

Brassói piaci árfolyam.

— Adler L. Jakab jelentése. —

Brassó, 1888. december hó 29-én.

Román papírpénz a 20 frankos	9.12 vétel	9.14 eladás
ezüstpénz a 20	9.06	9.10
Napoleon d'or (aranypénz)	9.50	9.55
Török lira	10.82	10.84
Arany	5.70	5.72
Orosz papírrubel	123.—	124.—

Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos
Sztörényi József.

HIRDETMÉNYEK.

Szám 14571—1888.

Hirdetmény.

A III. és II. o. zt. keresetadó, tüke-kamafadó valamint az általános jövedelmi pótdadónál figyelembe veendő bevallomások tárgyában.

A brassói tekintetes kir. adófelügye-lőség f. évi október hó 21-én 18266/1888. szám alatt kelt becses utasítása értelmében az 1889. évre szóló adóösszeírás és adókiadás eljárából az alább nevezett felek és pedig:

1. Mindazok, kik a kereseti adó III. osztályába tartoznak, ugymint gyárosok, kereskedők és iparosok, bankárok, orvosok, ügyvédek, mérnökök, bérlők stb. stb. egyáltalában mindazok, kik haszonhajtó üzletet folytatnak és ezen üzlet után 1887. évi adókiadás alkalmával az 1889. évre már megadótatva nem lettek;

2. állandó fizetést, nyugdíjt, kegye-lemdíjt stb. húzó törvényhatósági, községi egyházi, társadalmi és magántisztek, könyv-vezetők, pénztárnokok és egyáltalában mindazon, a keresetadó IV. osztályába tar-tozó több mint 40 frt havonkénti fizetést húzó segédek, segéd munkások tanárok, tanítók stb.;

3. mindazok, kiknek kamatozó tőkéi vannak;

4. utójára mindazon adózó felek, a kiknek fekvőségeit adóságok terhelnek, ezennel felhivatnak, az erre vonatkozó bevallási íveket a városi adóhivatalnál azonnal átvenni és a III. és IV. oszt. ker. adó, valamint a tükekamat adóvallomáso-kat legfeljebb 1889. évi január hó 15-ig és az adósság bevallásokat leg eljebb 1889. évi január hó 30-ig oda ismét benyújtani. Az ezen határidő után és jelestül csak 1889. évi február hó 15-ig érkező adós-ság vallomások már csak fellebbezés után és azon esetben fognak figyelembe vétetni, ha hitelt érdemlőleg igazoltatik, hogy a késedelem elháríthatatlan akadály miatt tör-tént; február hó 15-ik után benyújtott adósság-vallomások pedig semmi körülmé-nyek között nem vétetnek figyelembe.

Az adóssági kamatösszegek minden évben bevallandók, mert különben az ál-talános jövedelmi pótdadó kirásánál figye-lemben nem vétetnek. Az adósság-vallomá-sok benyújtása a városi hivatal részéről a feleknek az adóhivatali belyeggel a be-nyújtás napjával és az átvevő tisztviselő aláírásával ellátott jegy által igazoltatik és csakis egy olyan jegy szolgálhat a be-vallási iv benyújtásának igazolására.

Azon adózó felek, kik a fekvőségei-ket terhelő összegeket tükekamaton kívül törlesztési összeget is fizetnek, a bevallási ívében úgy az eredeti adósságuk összegét valamint azon összeget is kimutatandják, mely általuk az idő folyamában törlesztés vagy részletfizetés által az eredeti tarto-zásuk összegéből enyészett; végül azon kamatláb is kimutatandó, mely a hitele-zett összegért hitelező részére évenként fizetetik.

Brassó, 1888. évi decz. 20-án.

(442) 2—3

A városi tanács.

Szám 3026—1888. tkkvi.

Arverési hirdetményi kivonat.

A közhalmi kir. járásbíróság mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a m. kir. államkincstár végrehajtónak, ágostonfalvi Kosztea Sztán végrehajtást szenvedő elleni 18 frt. 25 kr. tükeköve-telés és járuléka iránti végrehajtási ügyé-ben a közhalmi kir. járásbíróság területén lévő Hidegkut határára fekvő, a hidegkuti 144. számú telekjegyzőkönyvben az A + 122, 123/1, 171, 364/1, 425/2, 517, 672/1, 899, 848a/74, 1201, 1307, 1406, 1410, 1630, 1717, 1804, 1085. helyrajzi számú és Kosztea Sztán s kiskoru Kosztea Mária tulajdonánál bejegyzett ingatlanokra a vég-rehajtási törvény 156. §-a értelmében 398 frtban ezennel megállapított kikiáltási ár-ban azon feltétellel, hogy a hidegkuti 144. sz. tlkjkvben az A. lapon özv. Hipolit Bu-kura javára feljegyzett haszonélvezeti jog nem érintetik — elrendeltek, e fennebb megjelölt ingatlanok az 1889. évi január hó 23-ik napján délelőtti 10 órakor Hideg-kut község házában megartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénz-ben, vagy az 1881. évi LX. törvényezikk 42-ik §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. szám alatt kelt igazságügyminiszteri ren-delet 8-ik §-ában kijelölt óvadékképes ér-tékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. évi LX. törv.-ezikk 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szá-bálszerű elismervényt át szolgáltatni.

Kőhalom, 1888. november 14.

A kir. járásbíróság telekkönyvi hatósága:

Végh Albert,
kir. járásbíró.

(426) 1 1

Egy jó könyv.

„.... A küldött könyv útmutatásai ugyan rövidke és velősek, de mintha csak a gyakorlati használatra termettek volna; nekem és családomnak a leg-különbözőbb betegségi esetekben igen kiváló szolgáltatásokat tettek! Így és ha-sonlóképen hangoznak a köszönnőiratok, melyeket Richter kiadó-intézete „A Be-tegbarát” című, rajzokkal ellátott könyv elküldéseért majdnem naponként kap. Mint az ahöz nyomtatott s a szeren-esesen meggyógyítottaktól származó értesítések tanúsítják, az abban foglalt tanácsok követése által még oly betegek is gyógyulást nyertek, a kik már minden reményt feladtak. E könyv, melyben hosszú évek tapasztalatainak eredményei vannak letelve, megérdemli a legkomo-lyabb figyelembevételt minden beteg részéről, bármi bajban is szenvedjen. Ki e becses könyvet megszerezni óhajtja, az írja egyszerűen egy levelező lapra magyar nyelven „Egy betegbarátot” és pontos címét s címmezze a levelező lapot Richter kiadó-intézetébe Lipcsében. A megküldés ingyen történik.

Folyékony

Arany-

és

Ezüst-

tinktúra,

azonnali aranyozásához, ezüstözéséhez s kijavításához mindennemű tárgyaknak, mint: keretek, fa, ércz, por-czellán, üveg, viasz, bőr, gipsz alakok, kosarak, bár-sony, plüsch, selyem, stb. művészi és díszítési célo-kra. Különösen alkalmaz minden egyházi eszköz fel-ujtásához. Az alkalmazás mindenkinek a hozzáadott ecsettel nagyon egyszerű, hidegen történik. Fényben, tisztaságban, tartósság- s olcsóságban fölülmulhatlan.

Ára egy üvegnek ecsettel s használati utasítással 1 frt, — 6 üvegnek 5 frt, — 12 üvegnek 9 frt. o. é. — Szétküldés csak utánvétellel.

Rendelések czimzendők:

An das Depot chemischer Produkte,
Brünn, Krautmarkt Nr. 26.

322612 2

A legjobb
brünni szövetekt
szállítja gyári áron a

SIEGEL-IMHOF

posztógyári raktár Brünnben.

Egy elegáns öszi- vagy téli
férfi-öltönyre

elég egy szelvény 3-10 mtr, vagyis
4 bécsi rőf hosszúságban.

Egy szelvény ára:

4-80 frt közönséges,

7-75 „ finom, 02-71 gje

10-50 „ finomabb,

12-40 „ legfinomabb

valódi gyapjuból.

Ezenkívül kaphatók legnagyobb
választékban: selyemmel átszőtt
kamarnok, felső-kabát szövetek,
palmerstonok és boy tülkábátokra;
loden, vadászok és gazdák számára,
peruvieme és tosking salonoruhák,
szövetek női ruhák számára stb.

Jó árúért és pontos kiszolgáltatás-
ért kezessé.

Minták ingyen s bérmentve.

Akarmily összeget fizetek annak, a ki nem győződik meg az igazságról!!

Egyetlen a maga nemében! Naponként beérkező köszönő-és elismerő nyilatkozat által az egész világon elterjedt s kitüntetett

ANGOL CSODABALZSAM

Meggyógyít minden belső és külső betegséget, mint: gyo-mor-, fő-, fogfájást, altesti bántalmakat, mindenféle nemi beteg-ségeket, sebeket, keléseket, stbt.

Ára egy üvegnek használati utasítással együtt

== csak 75 kr. ==

Szétküldés készpénz- vagy utánfizetés mellett, a központi főraktár által: SCHREIER S. Bécs, II. Circusgasse 52.

(423) 2—3

PÉNZKÖLCSÖN

közvetítettik önálló, elfogadható társadalmi állásban levő egyének részére, u. m.: iparosok, kereskedők, hivatalnokok, katonatisztek, magánzók, birtokosoknak stb., ugyszintén hölgyeknek is, módhoz képest, 50 frttól 1000 frtig, mint magán személyi hitel, — könnyű havi vagy háromhavi törlesztésre, 6%-os kamat mellett,

Ingatlanok betáblázására

1000 forinttól bármily összegig, tetszés szerinti amortizációra, eset-leg amortiz. nélkül, 4 $\frac{1}{2}$ és 5%-ra. Konvertálások (átiratások), kölcsön-ügyletek, hitelműveletek előnyösen eszközöltetnek. Megbizások dis-krét és pontosan teljesítettnek. — Bővebbet közöl:

Steiner G. A., Budapest,

Gróf Károlyi-utca 12. sz.

Levélbeli megkeresésekhez 3 drb. válaszjeggy csatolandó.

AZ „ALBINA”

takarék- és hitelintézet brassói fióktelepe

elvállal takarékbetéteket a felmondási határidő szerint 5, 4 s 3 $\frac{1}{2}$ százalék mellett, melyek után maga fizeti a 10%-jövedelem-adót.

Vásárol és elad „Albina”-zálogleveleket a napi árfolyam mellett, melyeket legmelegebben ajánl a t. közönségnek, mint a legjobb és legbiztosabb befektetési papírt.

Leszámitol váltókat — legkevesebb két aláírással — azok természete szerint 6 $\frac{1}{2}$ és 8% kamatláb mellett.

Leszámitol váltókat csak egy aláírással is 7%-kal, ha azok jelzálogilag biztosítvák.

Engedélyez nyílt hiteleket 6 $\frac{1}{2}$ % mellett.

Ad kölcsönöket biztos értékű árukra, melyeknek értéke nem könnyen változó, a kölcsönösszeg szerint 6 $\frac{1}{2}$ —8% mellett.

Előlegez értékpapírokra, melyek a budapesti, bécsi s bu-karesti tőzsdén játszanak, 6 $\frac{1}{2}$ % mellett, árfolyambeli ér-tékeik 85%-áig.

Vásárol és elad érczpénzeket a napi árfolyam szerint.

Elvállal megbízásokat mindennemű értékpapírok vásárlása-s eladására a legelőnyösebb feltételek mellett.

Bérbe ad a brassói pályaudvar közvetlen közelében lévő s azzal az „Albina” tulajdonát képező külön vasuti vágány-nyal összekötött telkeken akár szabad rakhelyeket, — akár egész raktárokat, akár pedig azoknak csak egyes részeit; valamint letétbe felvesz raktáraiba olcsó fekbér mellett kisebb árumennyiségeket is.

Bővebb felvilágosításokat készséggel nyújt úgy a bras-sói fióktintézet pénztára, valamint az intézetnek Brassón kívül lévő bizalmi férfiai.

HIVATALOS ÓRÁK

délelőtti 8 órától délutáni 2 óráig.

A fióktintézet helyisége:

Brassó, főtér 90. sz. a., az I. emeleten.